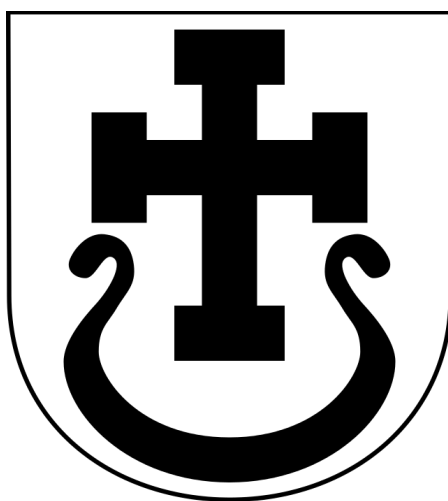

**Lokalny Program Rewitalizacji Gminy
Wielka Nieszawka
na lata 2016-2023**

Październik 2016 r.

Dokument: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2023

Zamawiający: Gmina Wielka Nieszawka
ul. Toruńska 12,
87-165 Cierpice

Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak sp. z o.o. sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl
Member of Grant Thornton International Ltd

Data: październik 2016 r.

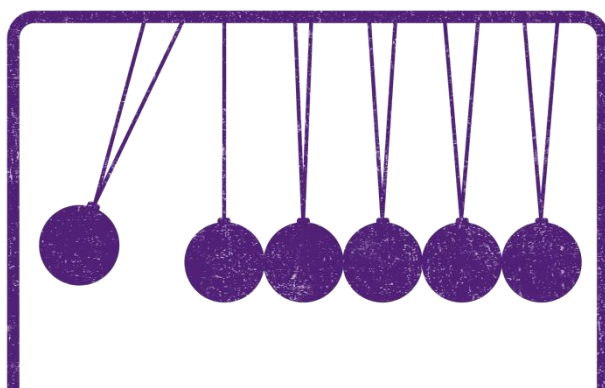

Spis treści

Wstęp.....	5
Rozdział 1.....	10
Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	10
1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi.....	12
1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	14
1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	16
Rozdział 2.....	17
Uproszczona diagnoza gminy Wielka Nieszawka.....	17
2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny.....	18
2.2. Sfera społeczna.....	19
2.3. Sfera gospodarcza	21
2.4. Sfera środowiskowa.....	22
2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	22
2.6. Infrastruktura społeczna.....	22
Rozdział 3.....	23
Obszar zdegradowany gminy.....	23
3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych w gminie	25
3.2. Podsumowanie analizy wskaźnikowej pod kątem występowania problemów społecznych w gminie	28
3.3. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach.....	29
3.4. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy.....	30
Rozdział 4.....	32
Obszar rewitalizacji gminy.....	32
Rozdział 5.....	36
Diagnoza obszaru rewitalizacji.....	36
Rozdział 6.....	41
Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	41
Rozdział 7.....	43
Cele rewitalizacji i kierunki działań	43
7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia	44
7.2. Wskaźniki.....	45
Rozdział 8.....	46
Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	46
Rozdział 9.....	50

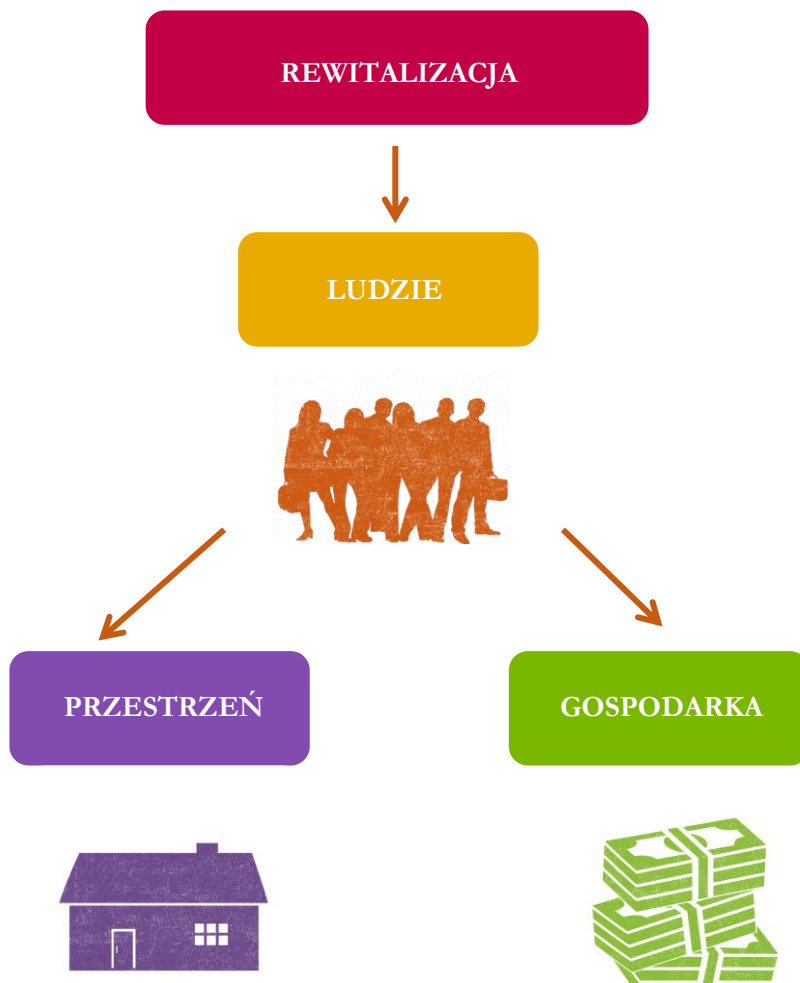
Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	50
9.1. Formuła projektów zintegrowanych.....	51
9.2. Komplementarność przestrzenna i problemowa.....	51
9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	53
9.4. Komplementarność źródeł finansowania	53
Rozdział 10.....	54
Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	54
10.1. Interesariusze rewitalizacji.....	55
10.2. Formy partycypacji społecznej	56
10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	56
10.4. Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji	58
10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania	58
10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania	59
Rozdział 11.....	61
Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych	61
Rozdział 12.....	63
System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.....	63
12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania.....	64
12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji.....	65
12.3. System informacji i promocji.....	66
12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu	68
Rozdział 13.....	69
System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian.....	69
13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań.....	70
13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	71
Rozdział 14.....	72
Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii.....	72
14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska	73
14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.....	73
Załączniki.....	74

Wstęp

W okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja jest rozumiana jako **kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych**. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz skoncentrowane terytorialnie. Koniecznym elementem właściwej rewitalizacji jest włączenie społeczności lokalnej w procesy rewitalizacyjne. Aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego, w tworzenie i wdrażanie programów rewitalizacji ma duży wpływ na skuteczność i powodzenie planowanych do realizacji działań rewitalizacyjnych.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: *Opracowanie własne*

Działania rewitalizacyjne prowadzone są na podstawie **programu rewitalizacji**, czyli wieloletniego programu działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2023.

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako

przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, w sposób zaplanowany oraz kompleksowy.

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja dotyczy zarówno **terenów miejskich, jak i wiejskich**. Głównym jej celem jest trwale podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania w sposób kompleksowy** tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością **wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji**.

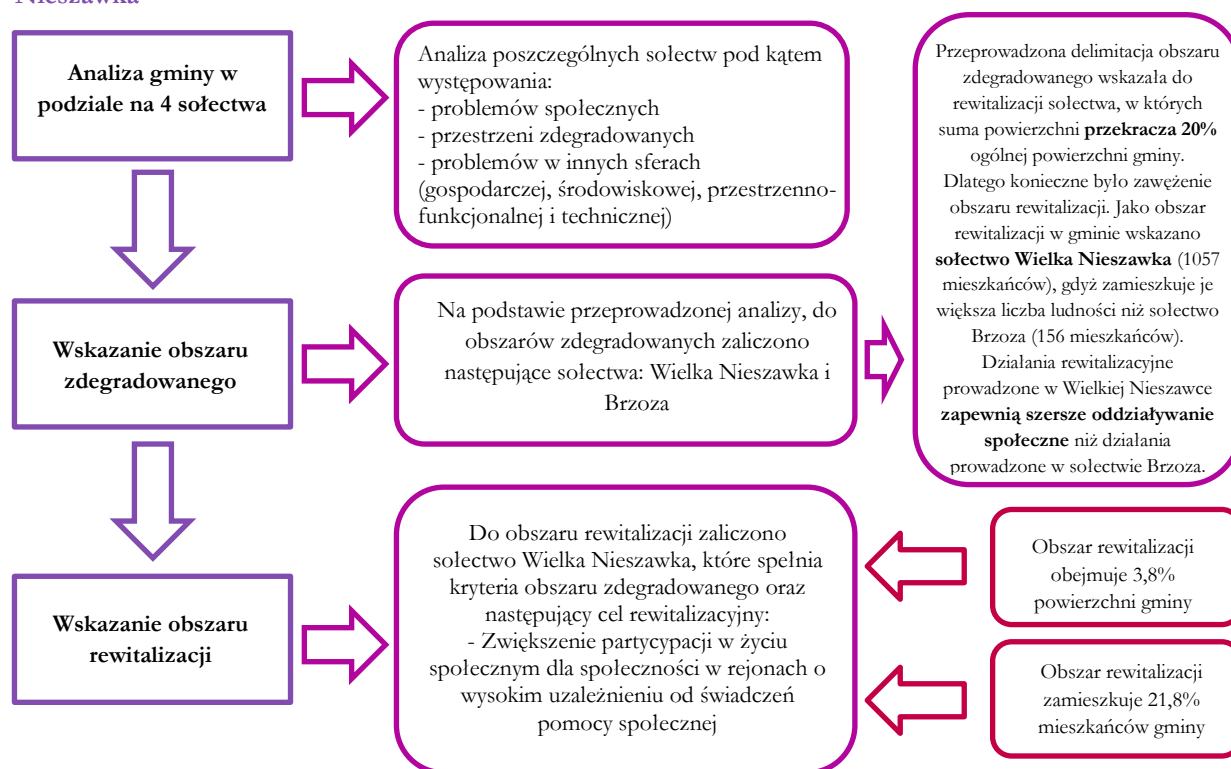
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Dodatkowo na obszarze tym występuje problem w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie wiejskiej odbywa się poprzez podział jej obszaru na sołectwa, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do **średniej dla gminy**. Za obszar zdegradowany uznane zostaje sołectwo, w którym zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne oraz dodatkowo co najmniej jedno negatywne zjawisko w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego program rewitalizacji. Gmina Wielka Nieszawka planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym jest konieczne opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w Gminie Wielka Nieszawka przedstawia poniższy schemat.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Wielka Nieszawka

Źródło: Opracowanie własne.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- **Kompleksowością** – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzennie-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- **Koncentracją** – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.
- **Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
 - przestrzennym
 - problemowym
 - proceduralno-instytucjonalnym
 - źródeł finansowania

- **Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji** – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 1.

Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

- 1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi
- 1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi
- 1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza **Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji**. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Głównym celem wielowymiarowego procesu rewitalizacji powinno być trwale podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym.

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany na podstawie **art. 18 ust.2 pkt. 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym**. Wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Narodowy Plan rewitalizacji 2022 Założenia	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2015-2025
Krajowa Polityka Miejska 2023	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielka Nieszawka na lata 2006-2016
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania „Podgrodzie Toruńskie”
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
Wytuczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 Obszaru Terytorialnego	
Wytuczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społ. i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społ. i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020		

Źródło: *Opracowanie własne*

1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia</p>	<p>Zapisy zawarte w Narodowym Planie Rewitalizacji definiują rewitalizację jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.</p> <p>Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym celem.</p>
<p>Krajowa Polityka Miejska 2023</p>	<p>Polityka miejska jest adresowana do wszystkich polskich miast i ich obszarów funkcjonalnych. Wyznacza ona kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwale ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.</p>
<p>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacja jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki ▪ Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” ▪ Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych ▪ Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p>Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące obszary i cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego ▪ Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego ▪ Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach

	najbardziej zagrożonych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim.</p> <p>Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności ▪ Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów ▪ Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski ▪ Przywrócenie i utrwalanie ład przestrzennego
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	<p>Celem opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	<p>Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+</p>	<p>Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa.</p> <p>Świadczą o tym następujące cele strategiczne, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo oraz modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast.</p> <p>Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Wielka Nieszawka została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie (wraz z lokalnymi ośrodkami rozwoju), dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno-gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uspiętych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. ▪ Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR <p>Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem obszar wiejski i wpisuje się w powyższe działania.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym
<p>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego</p>	<p>BTOF tworzy 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń. Nadrzędnym celem Strategii jest: Konsolidacja potencjału partnerów ZIT na rzecz rozwoju nowoczesnych funkcji metropolitalnych BTOF.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z celem strategicznym 3 Strategii</p>

	Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla BTOF: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i wsparcie procesów inkluzji w BTOF.
Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	<p>Studium jest dokumentem eksperckim i diagnostycznym, obejmującym obszar 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń, mającym na celu przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpoznanie struktury przestrzennej BTOF poprzez opisanie zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym i rolnictwie, zjawisk demograficznych i społecznych, ▪ Przedstawienie problemów, z którymi boryka się region, ▪ Określenie potencjałów gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych i kulturowych oraz – najważniejszych – drzemących w zasobach ludzkich regionu, ▪ Analizę polityk przestrzennych poszczególnych gmin tworzących BTOF, ▪ Wspomaganie BTOF w opracowaniu wspólnej polityki zrównoważonego rozwoju. <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w powyższe cele.</p>
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	<p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy PR oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regulami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p>

Źródło: *Opracowanie własne*

1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia Rozwoju Gminy Wielka Nieszawka na lata 2015-2025	<p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w Cel III Zintegrowane i aktywne społeczeństwo oraz następujące cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ III.1. Zwiększenie aktywności i integracji społecznej mieszkańców, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ▪ III.2. Wzbogacenie oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców ▪ III.4. Rozwój infrastruktury społecznej
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielka Nieszawka na lata 2006-2016	<p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w cel strategiczny: Stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne możliwości i uprawnienia oraz następujące cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcjami, w szczególności bezrobociem, bezdomnością. ▪ Pomoc osobom niepełnosprawnym ▪ Rozszerzenie oferty usług na rzecz ludzi starszych
Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania „Podgrodzie Toruńskie”	<p>Wielka Nieszawka jest jedną z trzech gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Podgrodzie Toruńskie”.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele ogólne LSR:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel ogólny 1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości ▪ Cel ogólny 2. Rozwój obszaru poprzez działania rewitalizacyjne, poprawę standardu infrastruktury technicznej i działania promocyjne ▪ Cel ogólny 3. Wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, w tym poprzez rewitalizację społeczną

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 2.

Uproszczona diagnoza gminy Wielka Nieszawka

2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

2.2. Sfera społeczna

2.3. Sfera gospodarcza

2.4. Sfera środowiskowa

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

2.6. Infrastruktura społeczna

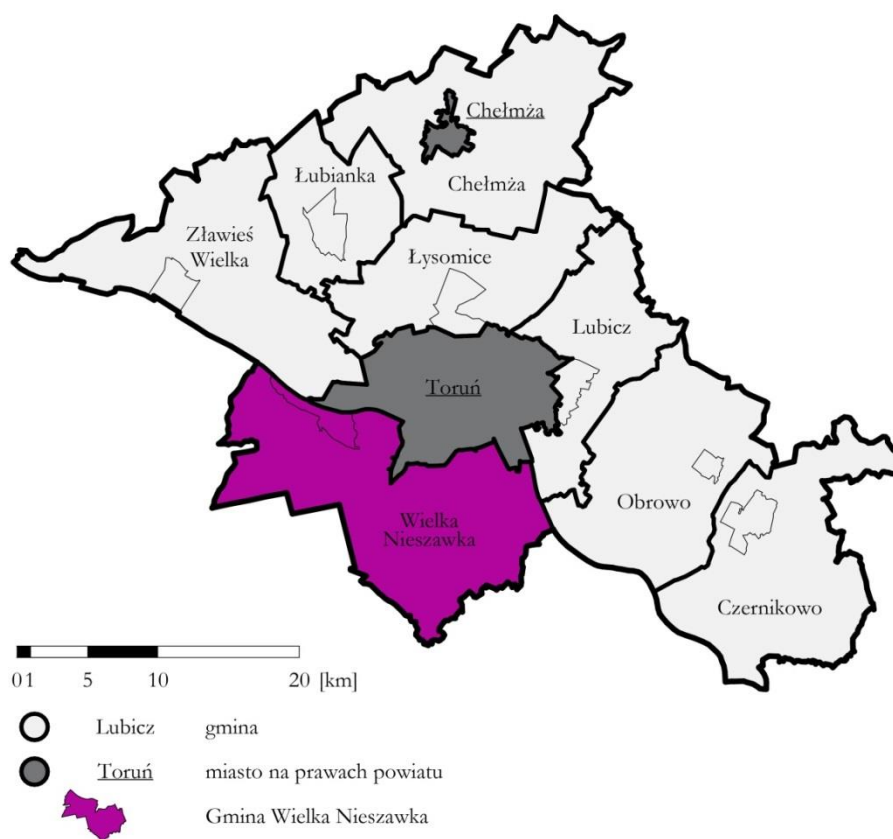
2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Wielka Nieszawka położona jest w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, na południowym skraju powiatu toruńskiego. Obszar gminy ma nieregularny kształt, rozciąga się wzdłuż osi wschód-zachód.

Gmina Wielka Nieszawka graniczy z następującymi gminami:

- W obrębie powiatu toruńskiego z gminami: Lubicz, Obrowo, Zławieś Wielka
- W obrębie powiatu bydgoskiego z gminą Solec Kujawski
- W obrębie powiatu inowrocławskiego z gminami: Gniewkowo, Rojewo
- W obrębie powiatu aleksandrowskiego z gminą Aleksandrów Kujawski
- W mieście Toruń, stanowiącym samodzielny powiat grodzki

Mapa 1. Położenie Gminy Wielka Nieszawka na tle powiatu toruńskiego

Źródło: Opracowanie własne

Obszar gminy Wielka Nieszawka zajmuje powierzchnię 216,3 km², co stanowi 1,2% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego i 17,6% powierzchni powiatu toruńskiego.

Strukturę Gminy stanowią 4 sołectwa:

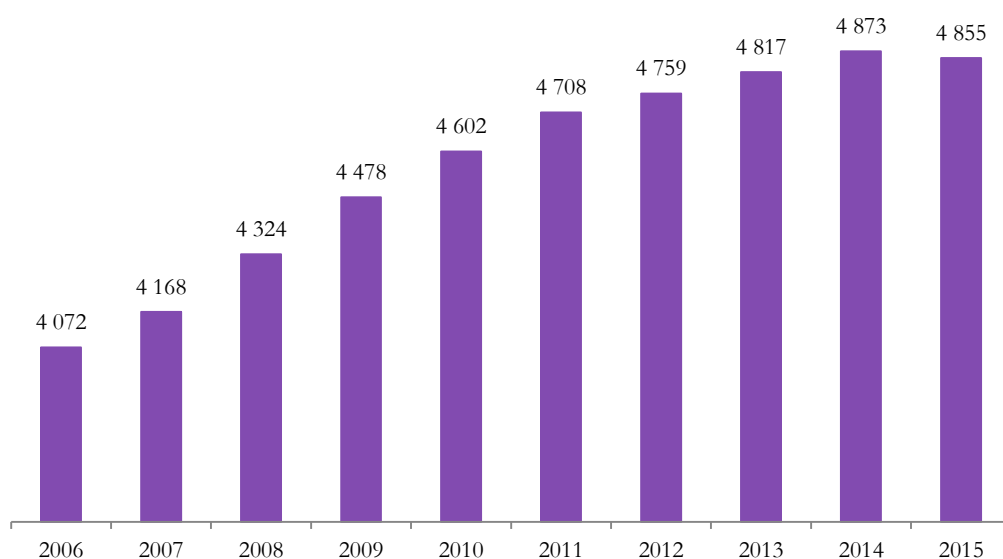
- Brzoza,
- Cierpice,
- Mała Nieszawka,
- Wielka Nieszawka.

2.2. Sfera społeczna

W 2015 r. gminę Wielka Nieszawka zamieszkiwało 4 855 osób (z czego 51,1% stanowiły kobiety), a średnia gęstość zaludnienia obszaru wynosiła 22 os./km². Obszar gminy charakteryzuje się potencjałem w zakresie kapitału społecznego. Od roku 2006 obserwuje się coroczny przyrost liczby jego mieszkańców, z wyjątkiem ostatniego roku. W latach 2006-2015 liczba osób ją zamieszkujących wzrosła o 19,2% (z 4 072 os. w 2006 r. do 4 855 os. w 2015 r.).

Gmina Wielka Nieszawka jest położona w strefie oddziaływania dużego miasta jakim jest Toruń. Ze względu na jego bliskie sąsiedztwo (odległość drogowa z Małej Nieszawki do Torunia wynosi 7 km), obszar gminy podlega procesom urbanizacyjnym. W ostatnich latach na jej terenie ogromną rolę odgrywają procesy migracyjne, przekładające się na znaczny przyrost liczby ludności.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Wielka Nieszawka

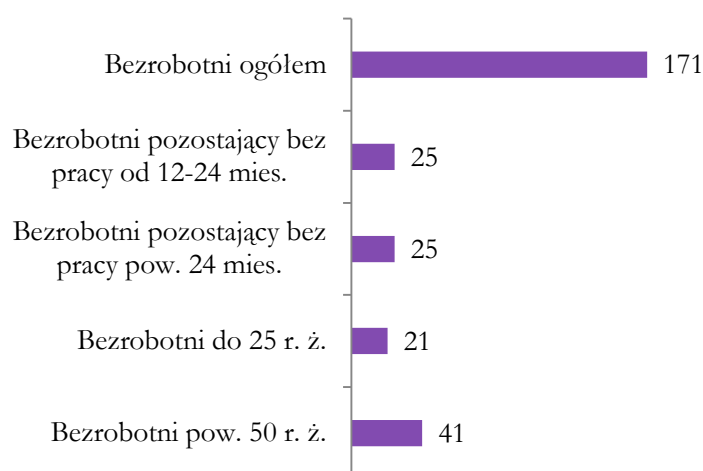
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

W 2015 r. struktura ludności gminy kształtowała się następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym – 22,5% ogółu mieszkańców,
- osoby w wieku produkcyjnym – 66,3% ogółu mieszkańców,
- osoby w wieku poprodukcyjnym – 11,2% ogółu mieszkańców.

Na koniec 2015 r. w gminie było zarejestrowanych 171 osób bezrobotnych. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze gminy wynosi 5,31%. Stosunek osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym to 0,78%, natomiast udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze gminy wynosi 14,6%.

Wykres 2. Struktura bezrobocia w gminie Wielka Nieszawka w 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców gminy jest skala pomocy społecznej świadczonej dla jej mieszkańców. Jednostką organizacyjną gminy Wielka Nieszawka świadcząca usługi w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb i stara się umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W 2015 roku na terenie gminy z pomocy społecznej korzystały 282 osoby. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem gminy wynosił 5,81%.

System oświatowy w gminie Wielka Nieszawka tworzą:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Małej Nieszawce, wraz z oddziałami „0”,
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Cierpicach, wraz z oddziałem przedszkolnym,
- Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego w Cierpicach.

Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonuje przedszkole niepubliczne „Leśny Ludek”.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wyników egzaminu szóstoklasisty w szkołach podstawowych gminy z ostatnich 3 lat.

Tabela 1. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w szkołach gminy Wielka Nieszawka z lat 2013-2015

Szkoła	2012/2013	2013/2014	2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
SP Mała Nieszawka	68%	72%	77%	72%
SP Cierpice	64%	68%	79%	70%
Województwo kujawsko-pomorskie	59%	63%	64%	62%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielka Nieszawka.

Na terenie Gminy działa tylko jedna placówka kształcenia ponadpodstawowego – Publiczne Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego w Cierpicach. Przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego z 3 ostatnich lat w odniesieniu do większości przedmiotów był podobny do przeciętnego wyniku w województwie kujawsko-pomorskim. Najlepsze wyniki uczniowie osiągnęli w części humanistycznej i języka obcego. Nieco niższe wyniki zdobyli w części matematycznej.

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w gimnazjum w Cierpicach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z ostatnich 3 lat

		Gmina			woj. kujawsko-pomorskie			Przeciętny wynik z 3 lat	
		2014/ 2015	2013/ 2014	2012/ 2013	2014/ 2015	2013/ 2014	2012/ 2013	Gmina	Woj.
Część humanistyczna	J. polski	56%	62%	66%	60%	65%	61%	65%	62%
	Historia i WOS	64%	60%	59%	62%	58%	56%	58%	59%
Część matematyczna	Matematyka	49%	45%	48%	47%	45%	46%	45%	46%
	Przedmioty przyrodnicze	46%	53%	58%	48%	50%	57%	50%	52%
Języki obce	J. angielski - podst.	59%	59%	60%	63%	64%	60%	64%	62%
	J. angielski - rozsz.	36%	36%	44%	44%	42%	43%	42%	43%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielka Nieszawka.

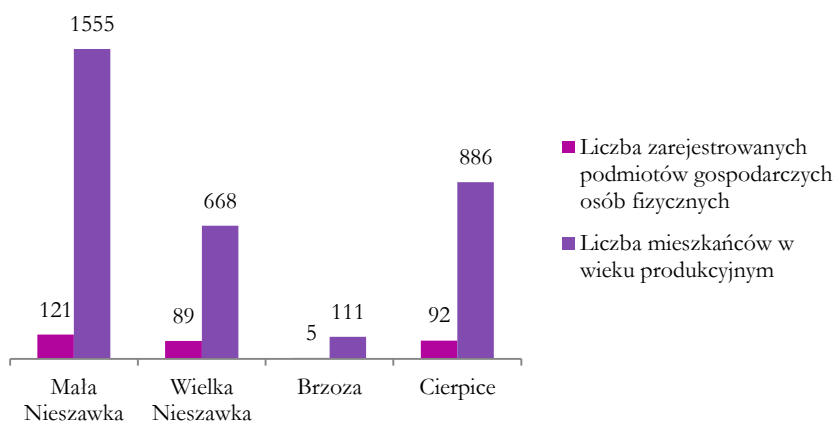
Najważniejszą instytucją, której obowiązkiem jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku na terenie gminy Wielka Nieszawka jest Komisariat Policji Toruń-Podgórz, podlegający pod Komendę Miejską Policji w Toruniu.

W 2015 r. na terenie gminy odnotowano 36 interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego.

2.3. Sfera gospodarcza

W 2015 r. na terenie gminy Wielka Nieszawka działało łącznie 307 podmiotów gospodarczych. Największą aktywnością gospodarczą charakteryzują się sołectwa Mała Nieszawka, Cierpice i Wielka Nieszawka (odpowiednio 40%, 30% i 30% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych). Spośród wszystkich gmin należących do powiatu toruńskiego Gmina Wielka Nieszawka cechuje się jednym z najwyższych wskaźników liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru przypadających na 1 000 osób.

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na tle liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie gminy Wielka Nieszawka w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

W latach 2006-2015 na terenie gminy wzrost liczby podmiotów gospodarczych wyniósł 7% (z 286 w 2006 r. do 307 w 2015 r.).

2.4. Sfera środowiskowa

Gmina Wielka Nieszawka nie jest gminą typowo rolniczą. Z każdym rokiem staje się ona coraz bardziej gminą o charakterze podmiejskim, gdyż dynamicznie rozwija się przede wszystkim budownictwo jednorodzinne. Osiedlają się tu w dużym stopniu osoby, które do tej pory mieszkały w Toruniu.

Znaczną część (ponad 83,1%) powierzchni gminy zajmują lasy. Na bazie ich potencjału dynamicznie rozwija się tu gospodarka leśna i przemysł drzewny.

Gmina posiada spory potencjał do rozwoju turystyki, przede wszystkim na bazie istniejących polaci lasów. Występują tu liczne obszary chronionego krajobrazu i pomniki przyrody. Na terenie gminy znajduje się także wiele obiektów zabytkowych oraz szlaków turystycznych.

Dużym problemem w gminie jest wykorzystywanie do celów grzewczych przez wielu mieszkańców tworzyw sztucznych i innych odpadów, co przyczynia się do znacznego zanieczyszczenia środowiska zwłaszcza w okresie grzewczym.

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg. Stan dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych można uznać za dobry, natomiast drogi gminne w znacznym stopniu wymagają modernizacji i poprawy jakości nawierzchni.

Zarówno stopień zwodociągowania (100%) i skanalizowania (99,5%) w gminie jest bardzo wysoki. Należy jednak zauważyć, że część zabudowy w gminie (w sołectwie Brzoza) jest rozproszona, dlatego też mieszkańcy korzystają z szamb.

Na terenie gminy istnieje dobrze rozwiązany system zbiórki odpadów komunalnych. Jedynie 3,5% gospodarstw domowych nie dokonuje segregacji wyprodukowanych śmieci.

2.6. Infrastruktura społeczna

Inicjatorami przedsięwzięć o charakterze społecznym najczęściej są Ośrodek Kultury oraz organizacje pozarządowe, takie jak koła emerytów i rencistów, kluby sportowe i inne stowarzyszenia. Podejmowane przez te organizacje przedsięwzięcia służą integracji ludności rodzimej i napływowej.

Na obszarze gminy występuje optymalna sieć przedszkoli i szkół, natomiast nie ma żłobka ani innych form opieki nad dziećmi do lat 3 typu kluby dziecięce. Infrastruktura społeczna, w tym szkolna, sportowa (liczne place zabaw, boiska wielofunkcyjne, siłownie napowietrzne i basen rekreacyjny) i kulturalna (biblioteka, ośrodek kultury), jest dobrze rozwinięta.

W gminie brakuje infrastruktury społecznej w postaci dziennego domu pomocy społecznej, a także miejsca spotkań dla lokalnych organizacji pozarządowych.

Rozdział 3.

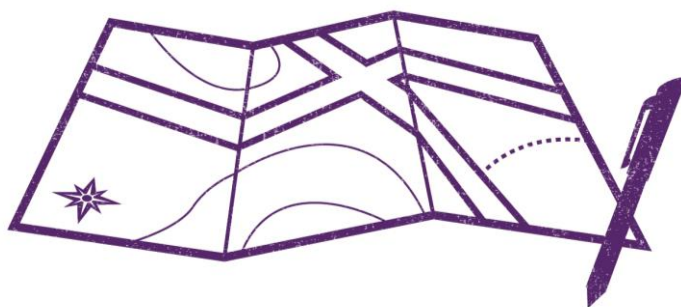
Obszar zdegradowany gminy¹

3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych

3.2. Podsumowanie analizy wskaźnikowej pod kątem występowania problemów społecznych w gminie

3.3. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

3.4. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy

¹ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych w gminie

ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ

Pod względem liczby ludności gmina Wielka Nieszawka jest najmniejszą gminą w powiecie toruńskim. W 2015 roku zamieszkiwało ją 4 855 osób.

Poniżej przedstawiono analizę struktury wiekowej mieszkańców poszczególnych sołectw gminy. Analizie poddano stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, przy założeniu, że przez:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym rozumie się osoby w wieku do 17 lat
- Ludność w wieku produkcyjnym rozumie się osoby w wieku 18-65 lat
- Ludność w wieku poprodukcyjnym rozumie się osoby w wieku pow. 65 lat

Tabela 3. Liczba ludności gminy Wielka Nieszawka w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2015 w podziale na sołectwa

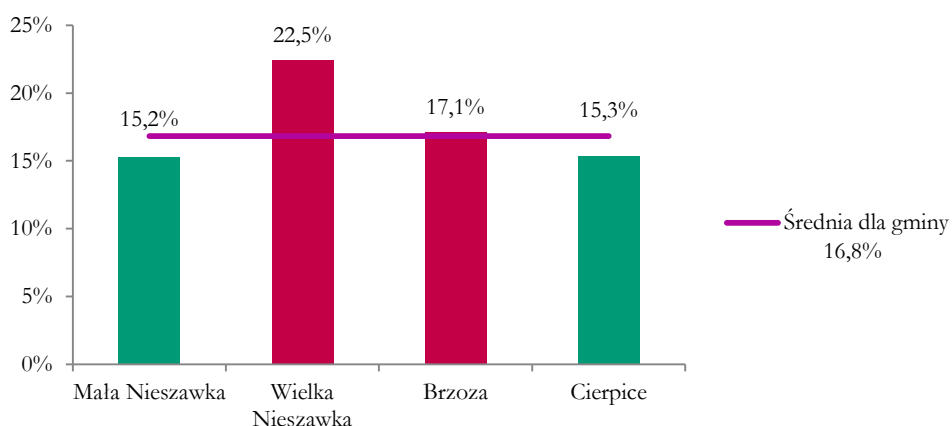
Sołectwo	Liczba ludności			Liczba ludności ogółem
	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym	
Mała Nieszawka	553	1 555	237	2 345
Wielka Nieszawka	239	668	150	1 057
Brzoza	26	111	19	156
Cierpice	275	886	136	1 297
Razem	1 093	3 220	542	4 855

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

Wskaźnik nr 1 – Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym w gminie wynosi 16,8%. Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w sołectwach: **Wielka Nieszawka (22,5%)** i **Brzoza (17,1%)**.

Wykres 4. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

PROBLEMY RYNKU PRACY

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego liczba osób bezrobotnych w Gminie Wielka Nieszawka w 2015 r. wynosiła 171.

Poniżej przedstawiono analizę struktury bezrobocia w poszczególnych sołectwach gminy.

Tabela 4. Liczba bezrobotnych w Gminie Wielka Nieszawka w 2015 r. w podziale na sołectwa

Sołectwo	Liczba bezrobotnych	Bezrobotni pozostający bez pracy 12 - 24 miesięcy	Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy
Mała Nieszawka	79	12	8
Wielka Nieszawka	32	3	6
Brzoza	13	3	3
Cierpice	47	7	8
Razem	171	25	25

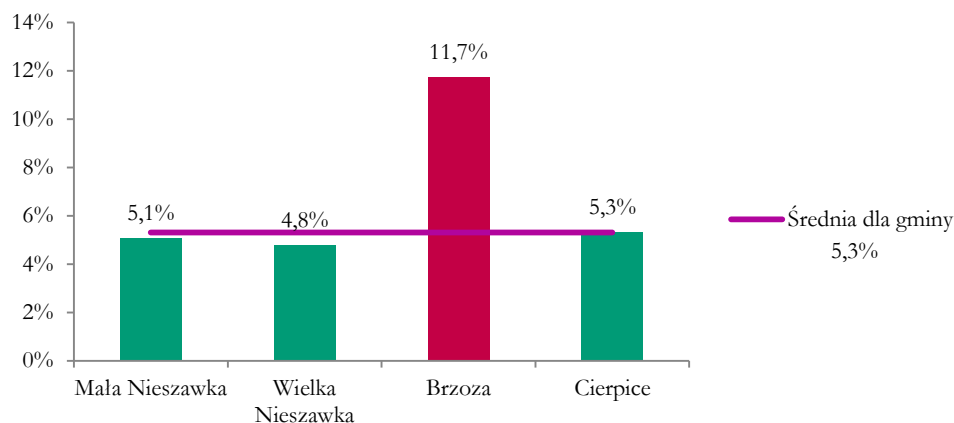
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu.

Wskaźnik nr 2 –

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie wynosi 5,3%. Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w sołectwie **Brzoza (11,7%)**.

Wykres 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

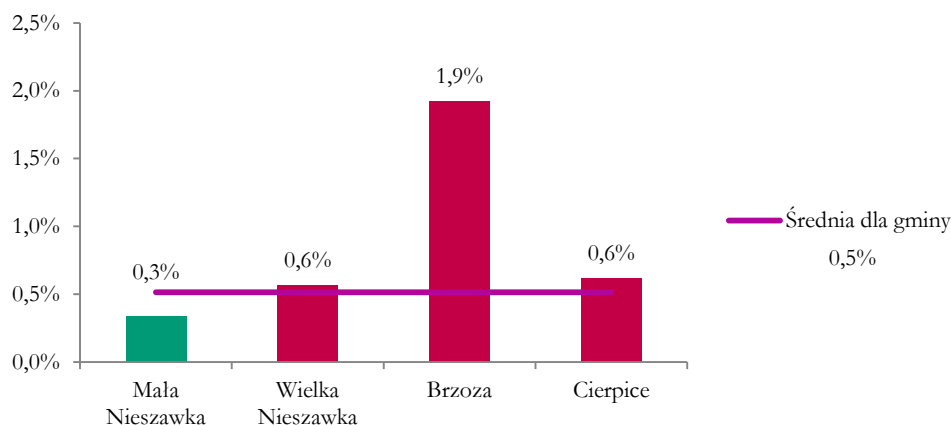
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu.

Wskaźnik nr 3 –

Udział bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze

Udział bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych dla gminy wynosi 0,5%. Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w sołectwach: **Wielka Nieszawka (0,6%), Brzoza (1,9%) i Cierpice (0,6%)**.

Wykres 6. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu.

SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH

Wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców Gminy jest skala pomocy społecznej świadczonej dla jej mieszkańców. W 2015 r. ze środowiskowej pomocy społecznej korzystały w gminie 282 osoby (94 gospodarstwa domowe).

Tabela 5. Liczba osób/gospodarstw domowych korzystającej z pomocy społecznej w 2015 r. w poszczególnych sołectwach gminy

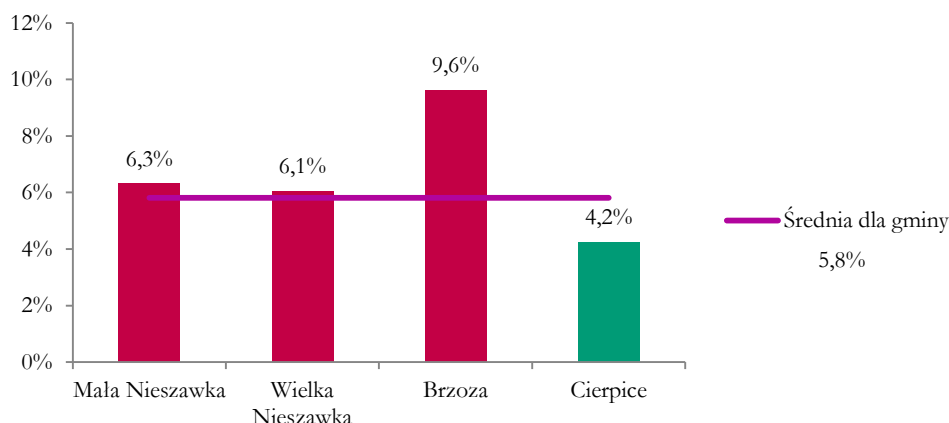
Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej
Mała Nieszawka	148	47
Wielka Nieszawka	64	21
Brzoza	15	9
Cierpice	55	17
Razem	282	94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

Wskaźnik nr 4 – Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem dla gminy wynosi 5,8%. Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w sołectwach: **Mała Nieszawka (6,3%), Wielka Nieszawka (6,1%) i Brzoza (9,6%)**.

Wykres 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

3.2. Podsumowanie analizy wskaźnikowej pod kątem występowania problemów społecznych w gminie

Z przeprowadzonej analizy wskaźników społecznych wynika, że w poszczególnych sołectwach gminy Wielka Nieszawka zdiagnozowano następujące problemy:

1. Mała Nieszawka

- **Problem 1. Niski poziom samodzielności ekonomicznej mieszkańców**
 - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyższy niż średnia dla gminy

2. Wielka Nieszawka

- **Problem 1. Starzenie się społeczeństwa**
 - Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym wyższy niż średnia dla gminy
- **Problem 2. Długotrwałe bezrobocie**
 - Udział bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych wyższy niż średnia dla gminy
- **Problem 3. Niski poziom samodzielności ekonomicznej mieszkańców**
 - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyższy niż średnia dla gminy

3. Brzoza

- **Problem 1. Starzenie się społeczeństwa**
 - Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym wyższy niż średnia dla gminy
- **Problem 2. Wysokie bezrobocie**
 - Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wyższy niż średnia dla gminy
 - Udział bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych wyższy niż średnia dla gminy
- **Problem 3. Niski poziom samodzielności ekonomicznej mieszkańców**
 - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyższy niż średnia dla gminy

4. Cierpice

▪ **Problem 1. Długotrwałe bezrobocie**

- Udział bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych wyższy niż średnia dla gminy

Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych w gminie wykazała, że co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich występują w sołectwach: **Wielka Nieszawka (3 problemy) i Brzoza (3 problemy)**. Sołectwa te poddano dalszej analizie pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach.

3.3. Analiza sołectw, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

Przestrzeń zdegradowana

Przestrzeń zdegradowana, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalń, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty. Tak rozumiana przestrzeń **nie występuje na terenie sołectw: Wielka Nieszawka i Brzoza**, w związku z czym poddano je badaniu pod kątem występowania problemów w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej.

Niekorzystne zjawiska w innych sferach

W poniższych tabelach dokonano zestawienia danych obrazujących występowanie problemów innych niż społeczne w sołectwach: Wielka Nieszawka i Brzoza.

KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

Położenie Gminy Wielka Nieszawka w sąsiedztwie Torunia sprawia, że Gmina charakteryzuje się wyższą niż typowe Gminy wiejskie aktywnością gospodarczą. W 2015 roku w Gminie zarejestrowanych było 307 podmiotów gospodarczych osób fizycznych.

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił dla gminy 10. Wartości wskaźnika niższe niż średnia dla gminy występują w sołectwie **Brzoza (5)**.

Tabela 6. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. w poszczególnych sołectwach gminy

Sołectwo	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Wielka Nieszawka	89	668	13
Brzoza	5	111	5
Średnia dla gminy	307	3 220	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Dostępność infrastruktury społecznej, w postaci infrastruktury edukacyjnej, kultury i sportowo-rekreacyjnej na terenie poszczególnych sołectw gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Dostępność infrastruktury społecznej

Sołectwo	Infrastruktura edukacyjna	Infrastruktura kultury	Infrastruktura sportowo-rekreacyjna
Wielka Nieszawka	Brak	Brak	- Centrum Sportu i Rekreacji „OLENDER” - Jeden plac zabaw
Brzoza	Brak	Brak	Brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

Z powyższej tabeli wynika, że **brak jest jakiegokolwiek infrastruktury społecznej w sołectwie Brzoza**. Natomiast w Wielkiej Nieszawce **nie ma infrastruktury edukacyjnej i kultury**.

3.4. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych pozwoliła spośród czterech sołectw znajdujących się na terenie gminy Wielka Nieszawka (**Mała Nieszawka, Wielka Nieszawka, Brzoza i Cierpice**), wyłonić dwa, w których występują co najmniej dwa problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich (**Wielka Nieszawka i Brzoza**).

Kolejnym krokiem delimitacji, była analiza pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych i stanu kryzysowego w innych sferach. Na terenie sołectw: **Wielka Nieszawka i Brzoza** nie występuje przestrzeń zdegradowana, dlatego zostały one poddane analizie występowania problemów w sferach innych niż sfera społeczna. Problemy w postaci niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców i braku jakiegokolwiek infrastruktury społecznej zdiagnozowano w sołectwie **Brzoza**. W sołectwie **Wielka Nieszawka** występują problemy z dostępnością do infrastruktury edukacyjnej oraz infrastruktury kultury.

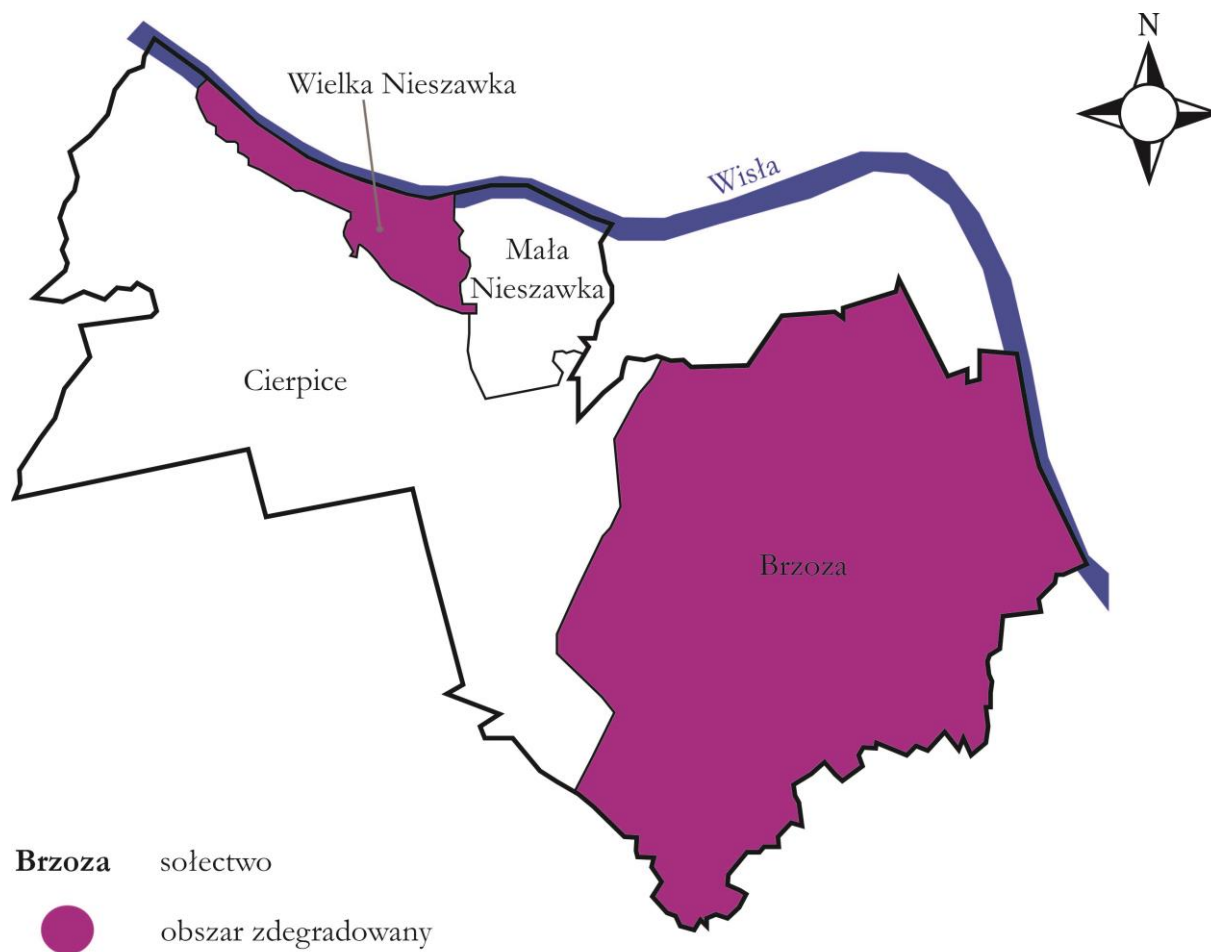
Kierując się kryterium koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową, **jako obszary zdegradowane wytypowano dwa sołectwa: Wielka Nieszawka i Brzoza**. W sołectwach tych zdiagnozowano **największą koncentrację negatywnych zjawisk społecznych tj. po trzy problemy społeczne**. Ponadto na terenie sołectwa **Brzoza** zdiagnozowano problemy w postaci niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców i braku jakiegokolwiek infrastruktury społecznej. W sołectwie **Wielka Nieszawka** występują problemy z dostępnością do infrastruktury edukacyjnej oraz infrastruktury kultury.

Tabela 8. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Wielka Nieszawka

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Wielka Nieszawka	1 057	21,8%	827,289	3,8%
Brzoza	156	3,2%	10 237,4716	47,3%
Obszar zdegradowany	1 213	25,0%	11 064,7606	51,2%
Gmina	4 855	-	21 622,80	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

Mapa 3. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Wielka Nieszawka

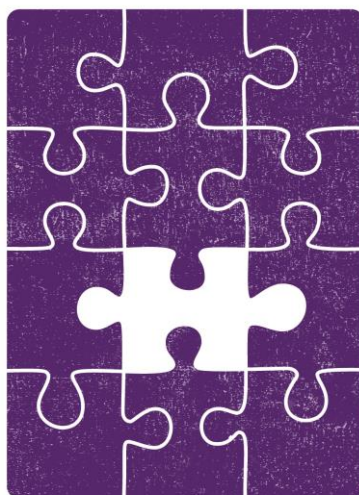
Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 4.

Obszar rewitalizacji gminy³

4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

4.2. Cele rewitalizacji

³ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą roku 2015.

W myśl art. 10 ustawy o rewitalizacji⁴ i „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

W związku z tym, że przeprowadzona delimitacja obszaru zdegradowanego wskazuje do rewitalizacji sołectwa, w których suma powierzchni **przekracza 20% ogólnej powierzchni gminy**, dokonano wyboru zawężającego, wg następującego sposobu priorytetyzowania:

1. W pierwszej kolejności – działania na rzecz adaptacji przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju gospodarczego – w sołectwach Wielka Nieszawka i Brzoza brak przestrzeni zdegradowanych
2. W drugiej kolejności – działania, które zapewniają efekty rewitalizacji w miejscowościach o największej liczbie mieszkańców – Wielka Nieszawka – 1057 mieszkańców, Brzoza – 156 mieszkańców.

Zgodnie z przeprowadzonym zawężeniem, jako **obszar rewitalizacji w gminie Wielka Nieszawka wskazano sołectwo Wielka Nieszawka**, gdyż zamieszkuje je większa liczba mieszkańców niż sołectwo Brzoza. Działania rewitalizacyjne prowadzone w Wielkiej Nieszawce zapewnią szersze oddziaływanie społeczne niż działania prowadzone w Brzozie.

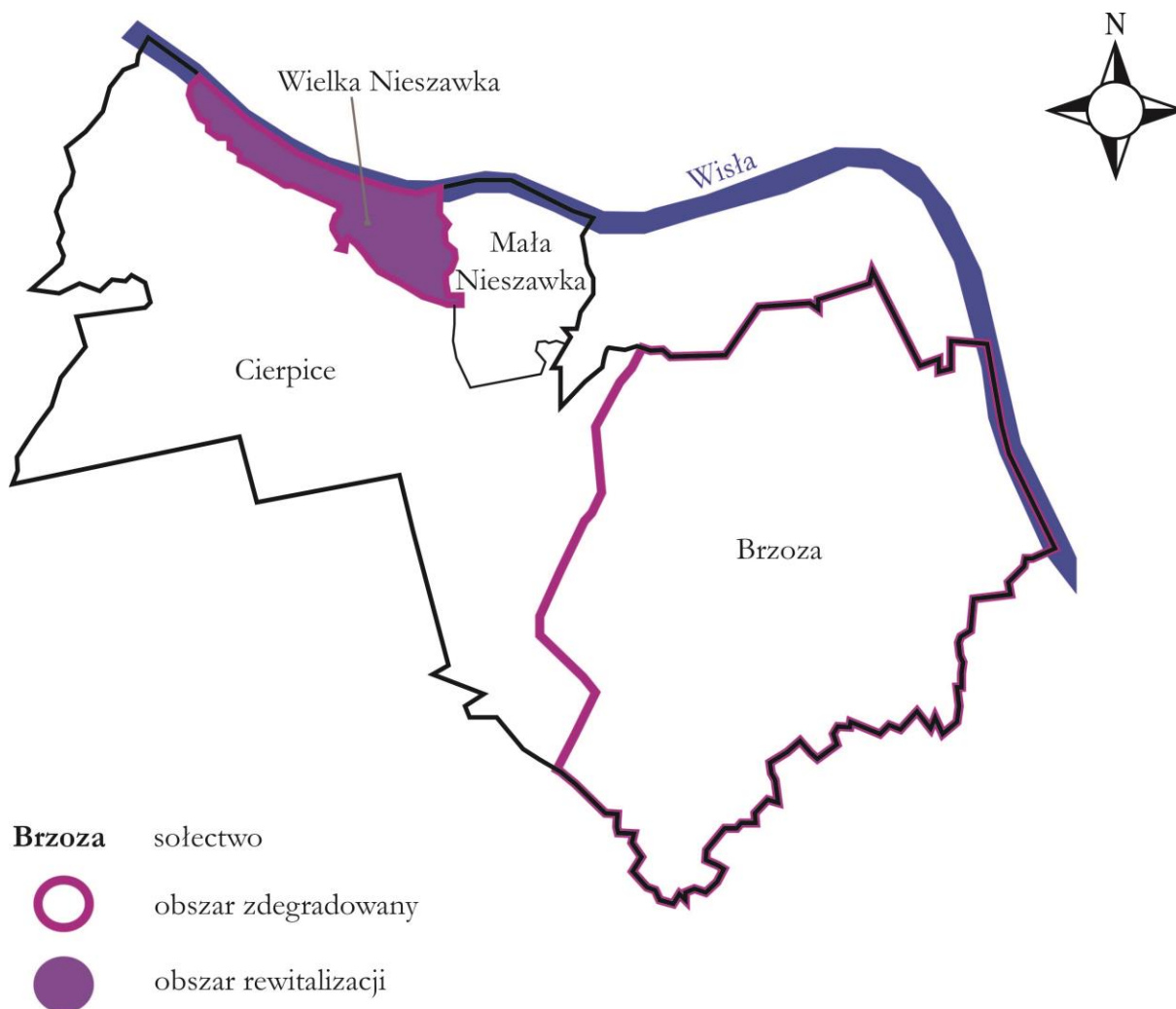
Tabela 9. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie gminy Wielka Nieszawka

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Wielka Nieszawka	1 057	21,8%	827,289	3,8%
Obszar zdegradowany	1 057	21,8%	827,289	3,8%
Gmina	4 855	-	21 622,80	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielka Nieszawka

⁴ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777).

Mapa 4. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Wielka Nieszawka

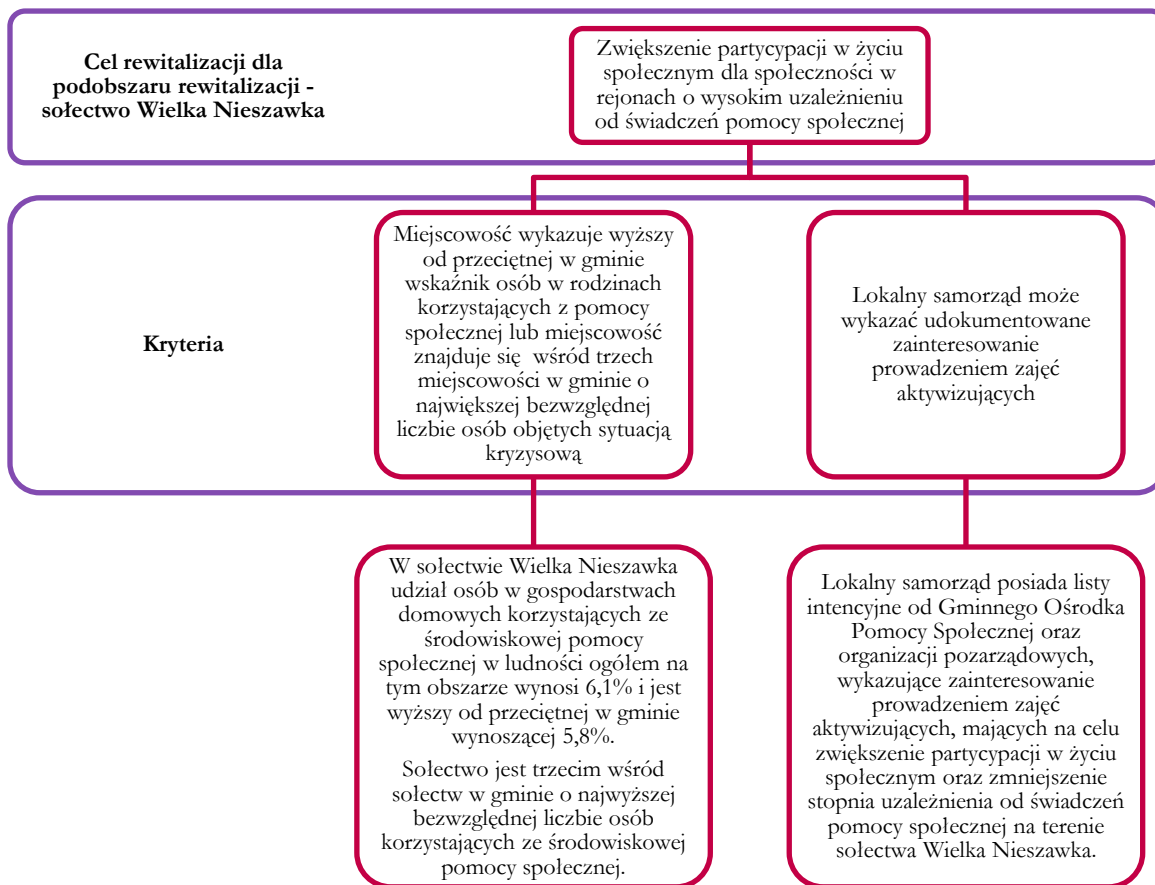

Źródło: Opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji (sołectwo Wielka Nieszawka) spełnia następujący **cel rewitalizacji** wskazany w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”:

- **Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej**

Schemat 4. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Wielka Nieszawka

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 5.

Diagnoza obszaru rewitalizacji

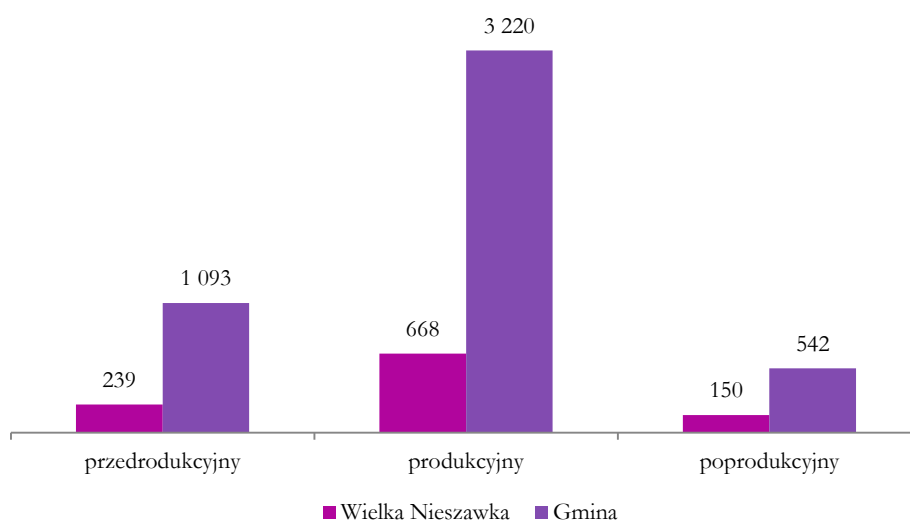
Podstawowe informacje

Sołectwo Wielka Nieszawka położone jest w północnej części gminy, a jego powierzchnia wynosi 827,29 ha. Od północy naturalną granicą sołectwa jest rzeka Wisła, która stanowi też granicę między gminą a Toruniem. Wielka Nieszawka sąsiaduje od wschodu z sołectwem Mała Nieszawka, a od zachodu i południa z sołectwem Cierpice.

Sytuacja demograficzna

Sołectwo zamieszkuje 1 057 osób, z czego 53,1% stanowią kobiety. Największy udział w ludności Wielkiej Nieszawki stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 63,2% mieszkańców. Niekorzystnie kształtuje się udział osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosi 14,9% i jest wyższy od wskaźnika dla gminy – 11,16%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Wielkiej Nieszawce, liczony jako stosunek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym wynosi 58 i również kształtuje się niekorzystnie na tle gminy – 51.

Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w Wielkiej Nieszawce w 2015 r.

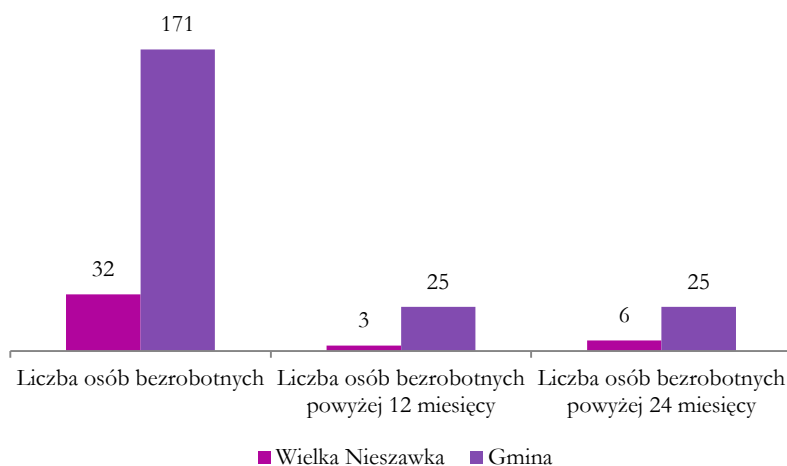
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielka Nieszawka.

Gospodarka i rynek pracy

Na terenie sołectwa Wielka Nieszawka liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2015 r. wynosiła 89. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 13 i był wyższy od średniej dla gminy (10).

W 2015 r. w Wielkiej Nieszawce liczba bezrobotnych wynosiła 32 osoby, z czego 9 pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 4,79% i był niższy niż wskaźnik dla gminy – 5,31%. W Wielkiej Nieszawce zamieszkiwało 6 bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Wykres 9. Liczba bezrobotnych w Wielkiej Nieszawce w 2015 r.

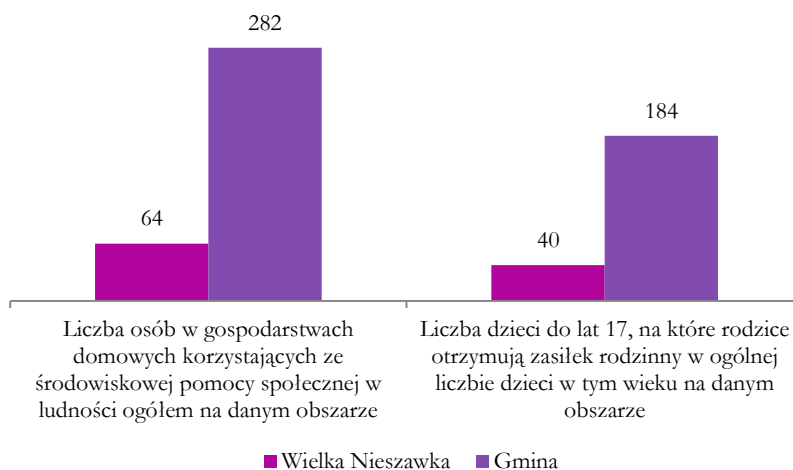

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu.

Pomoc społeczna

W 2015 r. w Wielkiej Nieszawce ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystały 64 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 6,05% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 5,81%. Za to nieco korzystniej kształtował się udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł on dla sołectwa 16,74%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 16,83%.

Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Wielkiej Nieszawce w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielka Nieszawka.

Bezpieczeństwo

W sołectwie w 2015 r. odnotowano 11 interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania porządku publicznego i miru domowego.

Poziom kształcenia

Wielka Nieszawka należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej w Cierpicach, w której przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty za lata ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 69% i był wyższy od średniej dla województwa – 62%.

Wielka Nieszawka należy do rejonu obsługi Gimnazjum w Cierpicach, w którym przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego za lata ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 54% i był wyższy od średniej dla województwa – 52%.

Kultura i sport

Na terenie sołectwa brak świetlicy wiejskiej. Działalność kulturalną dla mieszkańców Wielkiej Nieszawki, a zarazem całej gminy prowadzona jest przez Urząd Gminy w budynku byłego GOK-u w Małej Nieszawce.

Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną w sołectwie tworzą:

- Centrum Sportu i Rekreacji „OLENDER” w Wielkiej Nieszawce – przy ul. Toruńskiej 34 – oddany do użytku w 2011 r.
- Plac zabaw

Zdjęcie 1. Centrum Sportu i Rekreacji „Olender”

Źródło: Opracowanie własne.

Obiekty zabytkowe

W Wielkiej Nieszawce znajdują się następujące obiekty zabytkowe:

- Drewniany dom podcieniowy (pomennonicki) (XVIII/XIX w.)
- Budynek mleczarni z końca XIX wieku
- Cmentarz pomennonicki – z nagrobkami z pocz. XIX w.

W 2009 roku narodziła się idea utworzenia w Wielkiej Nieszawce Olęderskiego Parku Etnograficznego. Głównym celem jego powstania jest odtworzenie historycznego krajobrazu kulturowego nadwiślańskiej wsi olęderskiej z przełomu XIX i XX w. Projekt może być jedyną szansą na poznanie kultury osadników zamieszkujących te tereny na przestrzeni ostatnich czterech stuleci. Planuje się, że atrakcje Olęderskiego Parku Etnograficznego mają zostać udostępnione zwiedzającym w 2017 r.

Zdjęcie 2. Ołęderski Park Etnograficzny

Źródło: www.olederskiparketnograficzny.blogspot.com

Środowisko naturalne

Wielka Nieszawka położona jest nad rzeką Wisłą i znajduje się w zasięgu obszaru Natura 2000, który obejmuje tereny ważne z punktu widzenia zachowania zagrożonych lub rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych. Dolina dolnej Wisły to odcinek zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej.

Podsumowanie diagnozy

Poniższa tabela zawiera podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji. Zostały w niej przedstawione negatywne zjawiska oraz główne potencjały występujące na obszarze rewitalizacji.

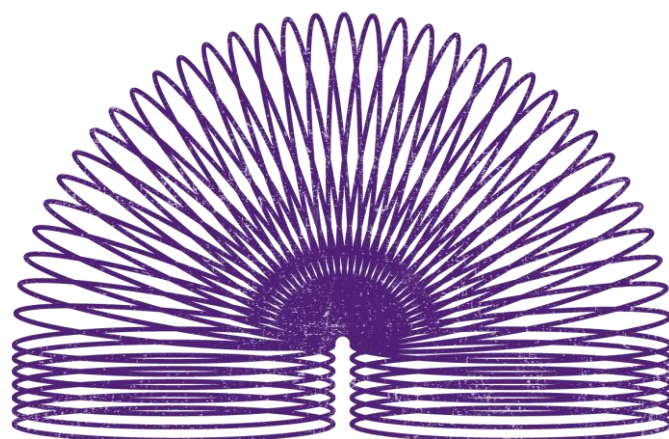
Tabela 10. Kluczowe zjawiska negatywne i lokalne potencjały zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji

Obszar rewitalizacji	Zjawiska negatywne	Potencjały
Wielka Nieszawka	<ul style="list-style-type: none">Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznegoWysoki odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznejBrak infrastruktury kultury w postaci biblioteki i świetlicy wiejskiejBrak siedziby oraz miejsca w którym organizacje pozarządowe mogłyby prowadzić swoją działalność	<ul style="list-style-type: none">Położenie w sąsiedztwie miasta ToruniaNiski udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnymKorzystny wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnymSołectwo należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej i gimnazjum o wysokim poziomie kształceniaObecność obiektów zabytkowychObecność infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 6.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

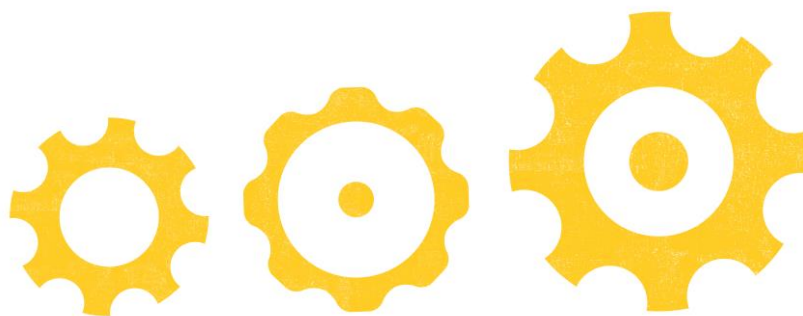
Dla optymalnego przygotowania procesu rewitalizacji, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy gminy Wielka Nieszawka. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli sołectwa Wielka Nieszawka. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI W ROKU 2023

Dzięki prężnie działającym organizacjom pozarządowym, obszar rewitalizacji zamieszkuje aktywne społeczeństwo, które chętnie spotyka się i integruje

Przebudowany i wyremontowany budynek po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce jest miejscem spotkań lokalnych grup zainteresowań – harcerzy, seniorów, wolontariuszy, klubów sportowych i innych

Mieszkańcy korzystają z zasobów biblioteki utworzonej w budynku po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce

Rozdział 7.

Cele rewitalizacji i kierunki działań

7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

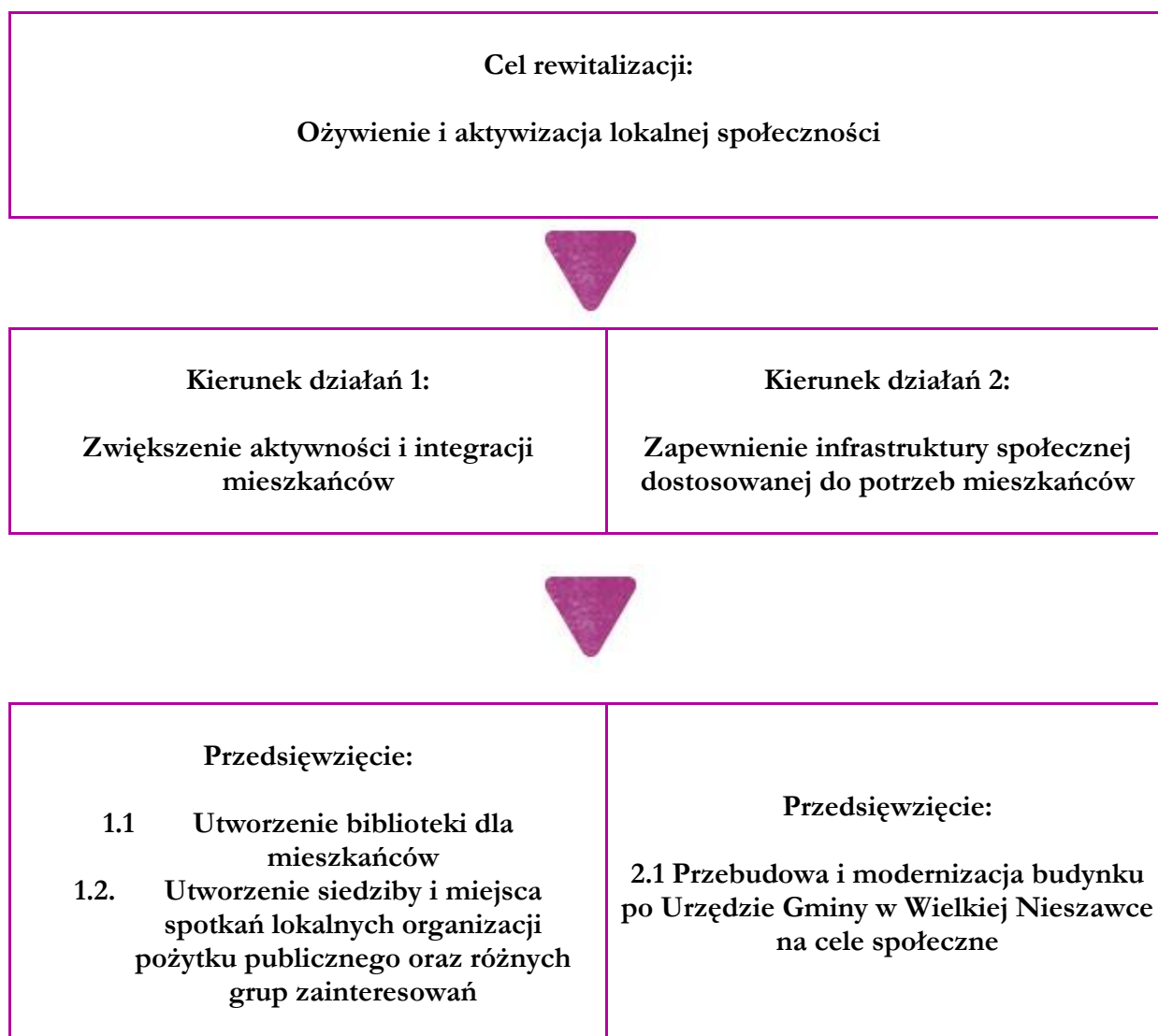
7.2. Wskaźniki

7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Każdy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Schemat 5. Cel, kierunki działań i przedsięwzięcia

Źródło: Opracowanie własne.

7.2. Wskaźniki

Każdy z celów został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 11. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
Liczba przebudowanych i wyremontowanych budynków – szt.	0	1
Powierzchnia przebudowanych i wyremontowanych budynków – m ²	0	330
Liczba zorganizowanych szkoleń – szt.	0	10
Liczba osób uczestniczących w szkoleniach – os	0	70

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 8.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Kolejna tabela zawiera zbiorczy opis tzw. uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja również przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów rewitalizacji, a których dokładne określenie na tym etapie nie jest możliwe.

Tabela 12. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁵	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CEL REWITALIZACJI: Ożywienie i aktywizacja lokalnej społeczności									
KIERUNEK DZIAŁAŃ: 1. Zwiększenie aktywności i integracji mieszkańców									
Sołectwo Wielka Nieszawka	1.1 Utworzenie biblioteki dla mieszkańców 1.2 Utworzenie siedziby i miejsca spotkań lokalnych organizacji pożytku publicznego oraz różnych grup zainteresowań	Stworzenie w budynku po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce biblioteki dla mieszkańców oraz siedziby i miejsca spotkań lokalnych organizacji pożytku publicznego oraz różnych grup zainteresowań	S	Gmina Wielka Nieszawka	<p>W ramach projektu planuje się stworzenie w przebudowanym i wyremontowanym budynku po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce biblioteki dla mieszkańców oraz siedziby i miejsca spotkań lokalnych organizacji pożytku publicznego oraz różnych grup zainteresowań.</p> <p>W budynku zostaną udostępnione pomieszczenia, w których swoją działalność statutową będą mogły realizować organizacje pozarządowe z terenu gminy. Ponadto stanie się on miejscem spotkań grup nieformalnych mieszkańców, organizacji harcerzy, seniorów, wolontariuszy, czy grup związanych ze sportem, kulturą, itp.</p> <p>Budynek zostanie przeznaczony na potrzeby lokalnej społeczności sołectwa Wielka Nieszawka. Działania w nim prowadzone będą miały pozytywne oddziaływanie na wszystkich mieszkańców gminy.</p> <p>W ramach projektu zostaną przeprowadzone spotkania, warsztaty i szkolenia dla różnych grup beneficjentów: seniorów, młodzieży i osób wykluczonych społecznie, mające na celu integrację i aktywizację lokalnej społeczności.</p>	Wielka Nieszawka	200.000,00	<p>Integracja środowiska lokalnego mieszkańców gminy Wielka Nieszawka</p> <p>Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców z terenu Wielkiej Nieszawki</p> <p>Integracja międzypokoleniowa, Rozwój działalności NGO, organizacji związanych z kulturą sportem, rekreacją, itp.</p> <p>Wylonienie liderów lokalnych spośród seniorów z Wielkiej Nieszawki</p> <p>Zainicjowanie wolontariatu senioralnego z Wielkiej Nieszawki</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>Liczba zorganizowanych szkoleń – 10 szt.</p>	Listy obecności

⁵ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcyjny, T – techniczny

								Liczba osób uczestniczących w szkoleniach – 70 os.	
CEL REWITALIZACJI: Ożywienie i aktywizacja lokalnej społeczności									
KIERUNEK DZIAŁAŃ: 2. Zapewnienie infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb mieszkańców									
Sołectwo Wielka Nieszawka	2.1 Przebudowa i modernizacja budynku po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce na cele społeczne	Przebudowa i remont budynku po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce	T	Gmina Wielka Nieszawka	<p>W ramach projektu planowane jest wykonanie następujących zadań: wykonanie dokumentacji projektowej, wzmocnienie fundamentów, wymiana stropu, oczyszczenie elewacji z tynku, wymiana blachodachówki na dachówkę, wymiana instalacji elektrycznej i telekomunikacyjnej, częściowa wymiana instalacji centralnego ogrzewania, remont i przebudowa pomieszczeń, zakup wyposażenia (np. meble, AGD, sprzęt komputerowy, sanitariaty).</p> <p>Planowane jest przeznaczenie budynku na potrzeby społeczności lokalnej gminy, w szczególności sołectwa Wielka Nieszawka na terenie którego brak jest miejsc w których mogłyby spotykać się różne grupy zainteresowań. Zmierzaniem jest, aby obiekt pełnił wielorakie funkcje: miejsca spotkań i siedziby organizacji pożytku publicznego z terenu gminy, biblioteki dla mieszkańców, miejsca spotkań grup nieformalnych mieszkańców, organizacji harcerzy, seniorów, wolontariuszy, czy grup związanych ze sportem, kulturą, itp.</p>	Wielka Nieszawka	3.000.000,00	<p>Integracja środowiska lokalnego mieszkańców gminy Wielka Nieszawka</p> <p>Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców z terenu Wielkiej Nieszawki</p> <p>Integracja międzypokoleniowa,</p> <p>Rozwój działalności NGO, organizacji związanych z kulturą sportem, rekreacją, itp.</p> <p>Wylonienie liderów lokalnych spośród seniorów z Wielkiej Nieszawki</p> <p>Zainicjowanie wolontariatu senioralnego z Wielkiej Nieszawki</p> <p>Wskaźniki:</p> <p>Liczba przebudowanych i wyremontowanych budynków – 1 szt.</p> <p>Powierzchnia przebudowanych i wyremontowanych budynków – 330 m²</p>	Protokół odbioru

Rozdział 9.

Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

9.1. Formuła projektów zintegrowanych

9.2. Komplementarność przestrzenna i problemowa

9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

9.4. Komplementarność źródeł finansowania

9.1. Formuła projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zastosowano również tzw. **formułę projektów zintegrowanych**, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych, planuje się również zrealizować projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na podobszarach wskazanych do rewitalizacji, którym podporządkowany zostanie projekt infrastrukturalny. Poniższe schematy przedstawiają koncepcję zintegrowania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z przykładowymi projektami realizowanymi w ramach tych przedsięwzięć

Schemat 6. Koncepcja zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

9.2. Komplementarność przestrzenna i problemowa

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie sołectwa Wielka Nieszawka będą wpływać na wszystkich mieszkańców tych sołectw oraz sołectw sąsiednich. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzennie-funkcjonalnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 9. *Cele rewitalizacji i kierunki działań*. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Schemat 7. Projekt zintegrowany

Źródło: Opracowanie własne.

9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji* został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania gminy Wielka Nieszawka w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

9.4. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszy Spójności (FS) oraz środków własnych gminy Wielka Nieszawka. Niewykluczone jest również angażowanie w proces rewitalizacji kapitału prywatnego (np. przedsiębiorców), jak również wykorzystanie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

Rozdział 10.

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1. Interesariusze rewitalizacja

10.2 Formy partycypacji społecznej

10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

10.4. Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji

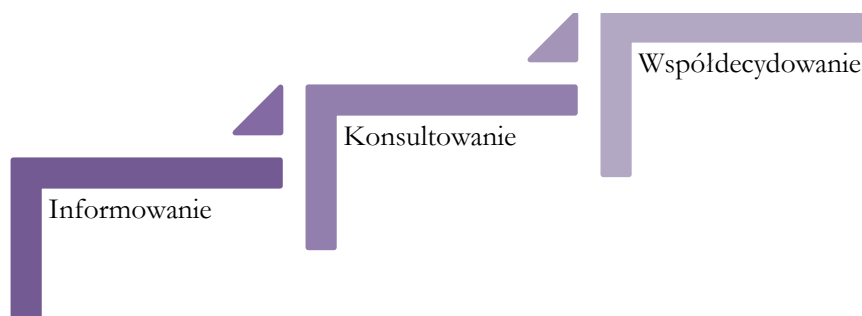
10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

10.1. Interesariusze rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja powinna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji, które jej dotyczą. Nie powinna ograniczać się jedynie do informowania (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultowania działań władz lokalnych. Procesowi rewitalizacji powinny towarzyszyć zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska.

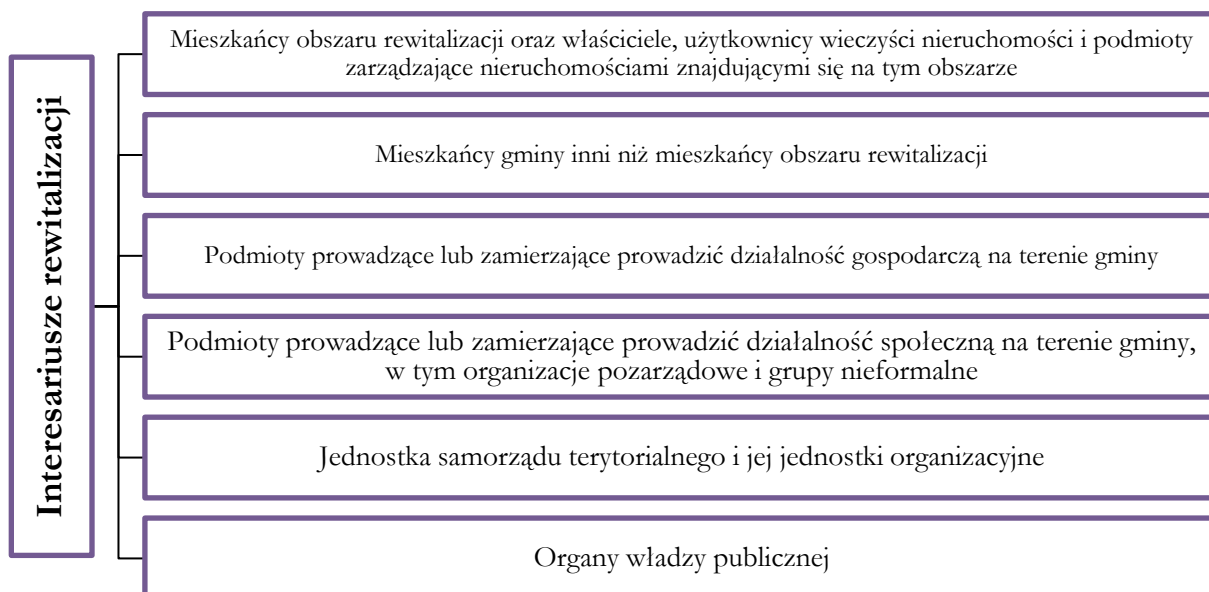
Schemat 8. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną

Źródło: Opracowanie własne

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji przedstawia poniższy schemat.

Schemat 9. Interesariusze rewitalizacji

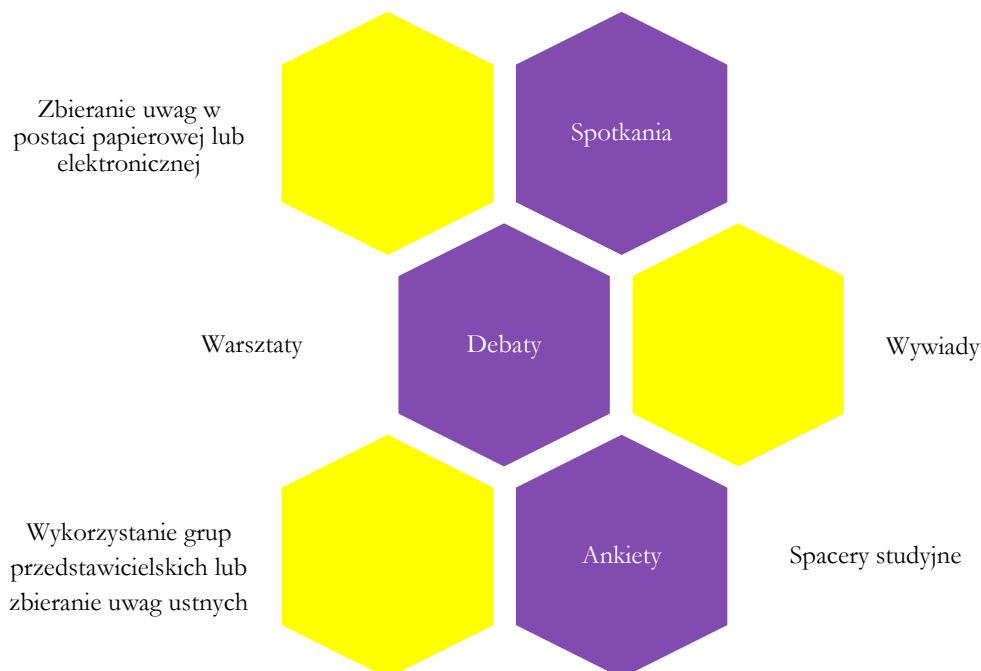

Źródło: Opracowanie własne

10.2. Formy partycypacji społecznej

Aktywne uczestnictwo interesariuszy w procesie rewitalizacji zapewniają konsultacje społeczne. Ich formy przedstawia poniższy schemat.

Schemat 10. Formy konsultacji społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielka Nieszawka został wypracowywany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne diagnozy dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji trwały **od 17 sierpnia do 9 września 2016 r.** W tym czasie odbyły się spotkania z mieszkańcami, zbierane były uwagi do konsultowanych materiałów oraz przeprowadzone zostały ankiety.

Tabela 13. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej	W terminie od 17 września do 9 września 2016 r. trwały konsultacje społeczne podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do diagnozy dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 1).

	<p>Formularz uwag był dostępny na stronie www.wielkanieszawka.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.</p>
<p>Spotkania</p> 	<p>Spotkanie z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, które odbyły się 6 września 2016 r. w Wielkiej Nieszawce. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Przebieg spotkań wyglądał następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powitanie uczestników spotkania, • Etapy prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, • Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją, • Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie, • Diagnoza obszaru rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> a) kryzysowe zjawiska w sferze społecznej, b) kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach, c) potencjały obszaru, d) problemy obszaru, • Dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć, • Przypomnienie o toczących się konsultacjach • Ankieta (opis znajduje się w dalszej części tabeli)
<p>Debaty</p> 	<p>Deбата była jednym z elementów spotkania z mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Uczestnicy debaty starali się odpowiedzieć na następujące pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jakie są plusy i minusy zamieszkiwania w danej miejscowości – dobre i złe strony tego obszaru? • Jak dany obszar powinien wyglądać w przyszłości? • Jakie cele rozwojowe należy postawić? • Jakie przedsięwzięcia należy podjąć w ramach rewitalizacji aby osiągnąć cele i zrealizować wizję?
<p>Ankiety</p> 	<p>Podczas konsultacji społecznych diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 17 września do 9 września 2016 r. przeprowadzono ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankietę przeprowadzono także podczas spotkań z mieszkańcami obszarów rewitalizacji.</p> <p>Ankieta była dostępna na stronie www.wielkanieszawka.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełnioną ankietę można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.</p>

Źródło: Opracowanie własne

10.4. Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji

Kolejne konsultacje społeczne dotyczące projektu programu rewitalizacji zostaną przeprowadzone w październiku 2016 r. W tym czasie wszyscy zainteresowani będą mogli zgłaszać swoje uwagi i propozycje zmian do projektu dokumentu, odbędą się również spotkania z mieszkańcami obszaru rewitalizacji celem przedstawienia wyników prac oraz ostatecznej listy projektów jakie zgłosili do zamieszczenia w programie. Odbędą się również dyskusje na temat wdrażania programu w gminie.

10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa www.wielkanieszawka.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołeckie,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysiem.

Zdjęcie 3. Informacje o konsultacjach społecznych diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

The image shows a screenshot of the official website of Gmina Wielka Nieszawka. The header features the gmina's logo and the text 'GMINA WIELKA NIESZAWKA - INTERNETOWY PORTAL INFORMACYJNY'. Below the header is a navigation bar with the date 'Dzisiaj jest: Poniedziałek, 10.10.2016' and the location 'Imieniny Franciszka, Loretty, Pol'. The main content area is titled 'Strona główna' and contains a message from the Mayor, Stanisław Państwo, regarding social consultations. The message states that the consultations are aimed at discussing and determining the areas to be revitalized in the commune. It also provides information about the date and location of the consultations, which are scheduled for September 18, 2016, from 15:30 to 17:30 at the Gmina Office. The website has a sidebar with a search bar and a list of menu items including 'AKTUALNOŚCI', 'OSTRZEŻENIA METEO', 'O GMINIE', 'WÓJT GMINY', 'URZĄD GMINY', 'BUDŻET PARTYCYPACYJNY', 'SOŁECTWA', 'OŚWIATA', 'KULTURA', 'SPORT', 'TURYSTYKA', 'ZDROWIE', 'ODPADY KOMUNALNE', 'GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ', 'ŚWIADCZENIA RODZINNE', 'FUNDUSZ ALIMENTACYJNY', 'RODZINA 500+', 'GMINNA KOMISJA DS PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH'.

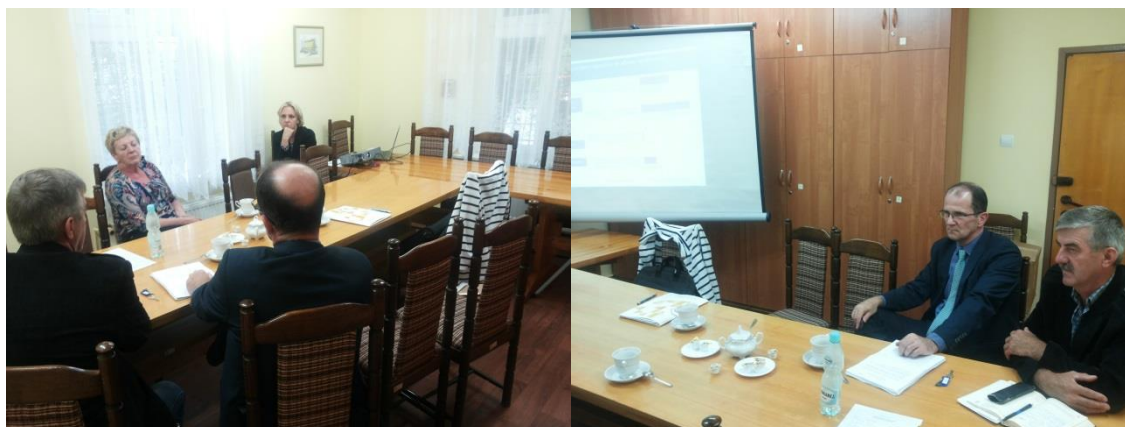
Źródło: www.wielkanieszawka.pl

Zdjęcie 4. Informacja w prasie „Nowości” na temat konsultacji społecznych dotyczących opracowania programu rewitalizacji

Źródło: *Nowości*.

Zdjęcie 5. Konsultacje społeczne – spotkania

Źródło: *Opracowanie własne*

10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem o realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa www.wielkanieszawka.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołeckie,

- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysiem.

Rozdział 11.

Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 14. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁶	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne	
									EFS	EFRR	Inne		
Sołectwo Wielka Nieszawka	2019-2021	Stworzenie w budynku po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce biblioteki dla mieszkańców oraz siedziby i miejsca spotkań lokalnych organizacji pożytku publicznego oraz różnych grup zainteresowań	S	1.1 Utworzenie biblioteki dla mieszkańców 1.2 Utworzenie siedziby i miejsca spotkań lokalnych organizacji pożytku publicznego oraz różnych grup zainteresowań	Gmina Wielka Nieszawka	200.000,00	85	170.000,00	X			X	
Sołectwo Wielka Nieszawka	2018-2019	Przebudowa i remont budynku po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce	T	2.1 Przebudowa i modernizacja budynku po Urzędzie Gminy w Wielkiej Nieszawce na cele społeczne	Gmina Wielka Nieszawka	3.000.000,00	85	2.550.000,00		X		X	

Źródło: Opracowanie na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych

⁶ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcyjny, T - techniczny

Rozdział 12.

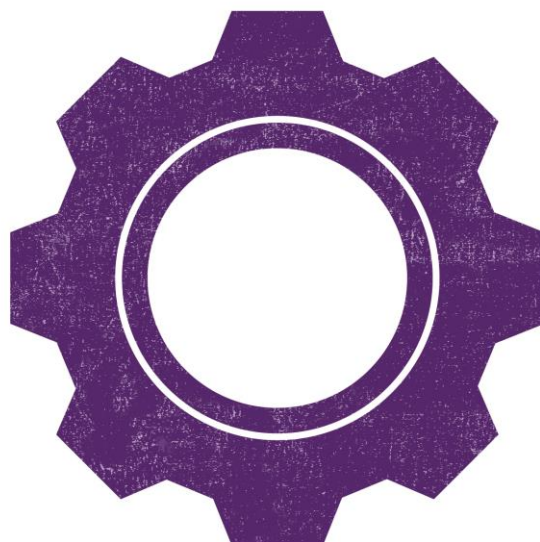
System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

12.3. System informacji i promocji

12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Złożoność procesu rewitalizacyjnego wymaga właściwego zarządzania w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

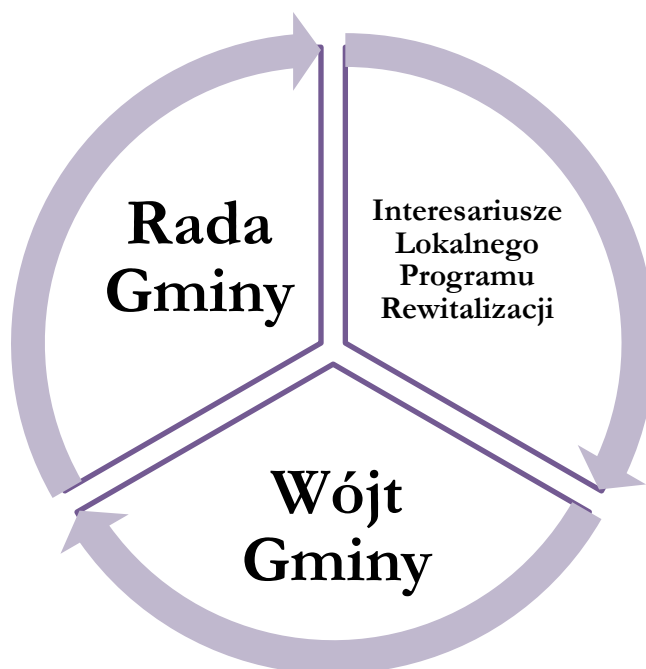
Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu gminy.

12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w rozdziale 10.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Wójt Gminy, Rada Gminy i Interesariusze rewitalizacji.

Schemat 11. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Wójt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koordynowanie całego procesu rewitalizacji ▪ Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji ▪ Prowadzenie konsultacji społecznych ▪ Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia LPR
Rada Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zatwierdzenie i uchwalenie LPR ▪ Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy ▪ Uchwalanie zmian LPR ▪ Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych

Źródło: Opracowanie własne

12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji gminy Wielka Nieszawka będzie Urząd Gminy, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Wójt Gminy Wielka Nieszawka wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań.

Tabela 16. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Koordinator – pracownik Urzędu Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej, ▪ Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu, ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu, ▪ Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów, ▪ Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu, ▪ Współpraca z innymi referatami Urzędu Gminy w zakresie realizacji programu.

Źródło: Opracowanie własne

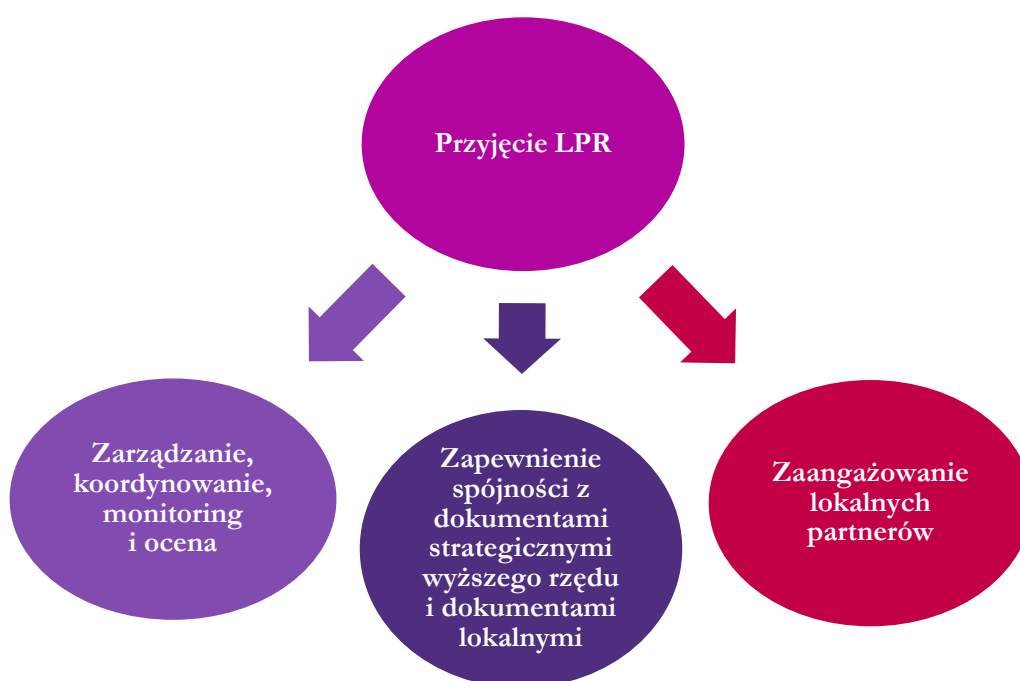
Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania (pracownika Urzędu

Gminy) także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

System wdrażania programu rewitalizacji został przedstawiony na poniższym schemacie.

Schemat 12. System wdrażania programu rewitalizacji

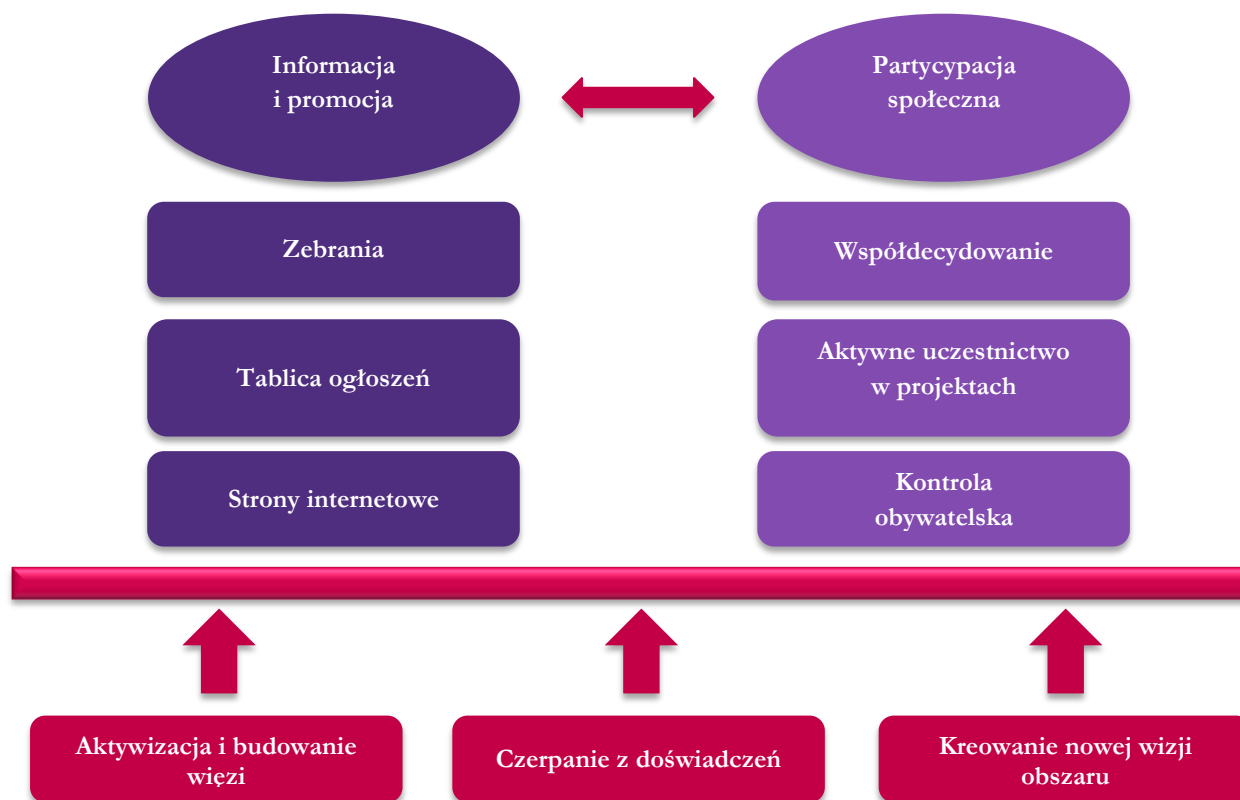

Źródło: Opracowanie własne

12.3. System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej (szczegółowo opisana w rozdziale 10) na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjalów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, spółdzielni, mieszkańców gminy Wielka Nieszawka) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych. Poniższy schemat przedstawia instrumenty systemu informacji i promocji w powiązaniu z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji.

Schemat 13. System informacji i promocji a partycypacja społeczna

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższego schematu działania informacyjne i promocyjne są nierozzerwalnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrzań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowią forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Publikowaniu ogłoszeń zamieszczanych na tablicach ogłoszeń,
- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych.

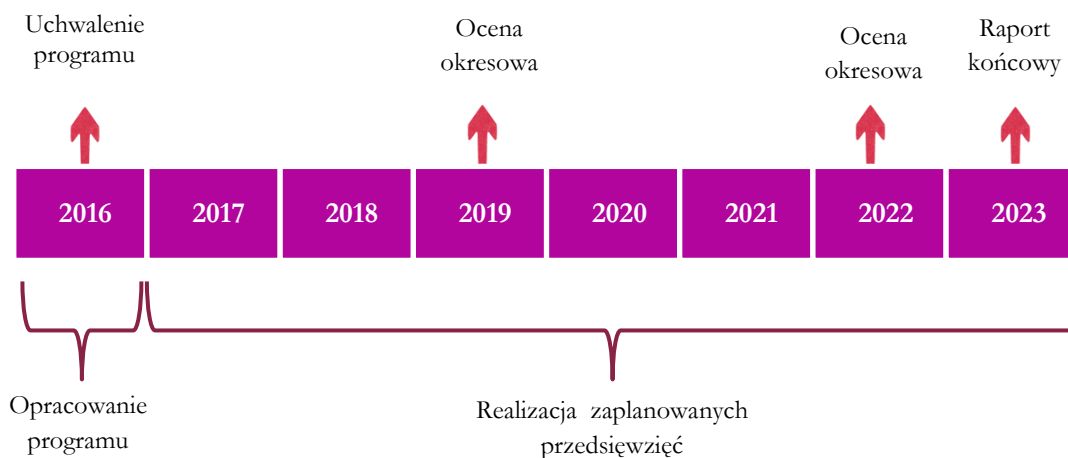
Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2023 obejmuje okres od 2016 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

Schemat 14. Ramowy harmonogram realizacji programu

Źródło: Opracowanie własne.

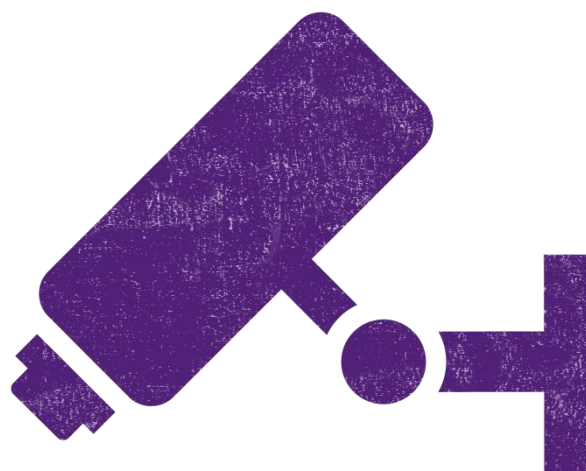
Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. *Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.*

Rozdział 13.

System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

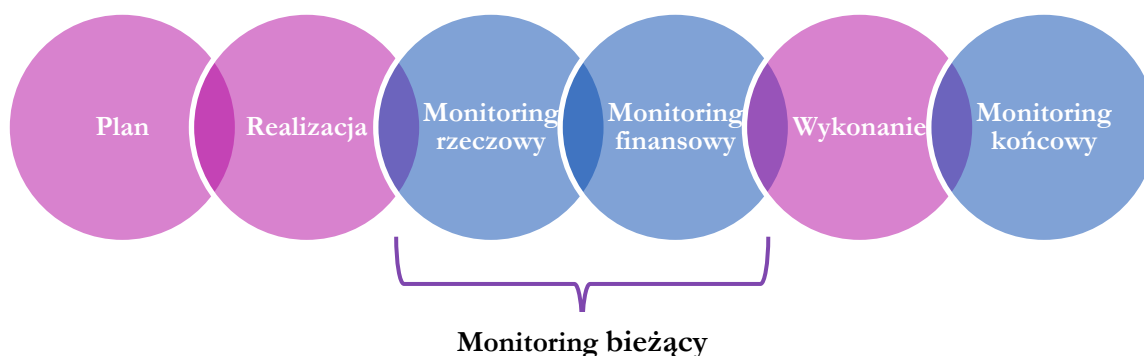
13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Schemat 15. Formy monitoringu

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągnięcia założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych. Okresowe badanie stopnia realizacji wskaźników będzie się odbywać co dwa lata.

13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

Rozdział 14.

Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii

14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko⁸ projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁹ projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2023 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

Załączniki

1. Wzór formularza konsultacji społecznych (1)
2. Wzór formularza konsultacji społecznych (2)

Załącznik nr 1. Wzór formularza konsultacji społecznych (1)

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie

Gminy Wielka Nieszawka

Gmina Wielka Nieszawka, dnia2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO DIAGNOZY:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....
czytelny podpis

Załącznik nr 1. Wzór formularza konsultacji społecznych (2)

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielka Nieszawka na lata 2016-2023

Gmina Wielka Nieszawka, dnia2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO PROJEKTU:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....
czytelny podpis

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w szkołach gminy Wielka Nieszawka z lat 2013-2015	20
Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z ostatnich 3 lat	21
Tabela 3. Liczba ludności gminy Wielka Nieszawka w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2015 w podziale na sołectwa.....	25
Tabela 4. Liczba bezrobotnych w Gminie Wielka Nieszawka w 2015 r. w podziale na sołectwa	26
Tabela 5. Liczba osób/gospodarstw domowych korzystającej z pomocy społecznej w 2015 r. w poszczególnych sołectwach gminy	27
Tabela 6. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. w poszczególnych sołectwach gminy.....	29
Tabela 7. Dostępność infrastruktury społecznej.....	30
Tabela 8. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Wielka Nieszawka.....	30
Tabela 9. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie gminy Wielka Nieszawka.....	33
Tabela 10. Kluczowe zjawiska negatywne i lokalne potencjały zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji ...	40
Tabela 11. Wskaźniki dla celów rewitalizacji.....	45
Tabela 12. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	48
Tabela 13. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania.....	56
Tabela 14. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	62
Tabela 15. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	65
Tabela 16. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji.....	65

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Wielka Nieszawka	19
Wykres 2. Struktura bezrobocia w gminie Wielka Nieszawka w 2015 r.....	20
Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na tle liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie gminy Wielka Nieszawka w 2015 r.....	21
Wykres 4. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	25
Wykres 5. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	26
Wykres 6. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	27
Wykres 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	28
Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w Wielkiej Nieszawce w 2015 r.	37
Wykres 9. Liczba bezrobotnych w Wielkiej Nieszawce w 2015 r.....	38
Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Wielkiej Nieszawce w 2015 r.	38

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji.....	6
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Wielka Nieszawka.....	8
Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	11
Schemat 4. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Wielka Nieszawka.....	35
Schemat 5. Cel, kierunki działań i przedsięwzięcia	44
Schemat 6. Koncepcja zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	51
Schemat 7. Projekt zintegrowany.....	52
Schemat 8. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną	55
Schemat 9. Interesariusze rewitalizacji	55
Schemat 10. Formy konsultacji społecznych	56
Schemat 11. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji.....	64
Schemat 12. System wdrażania programu rewitalizacji	66
Schemat 13. System informacji i promocji a partycypacja społeczna	67
Schemat 14. Ramowy harmonogram realizacji programu	68
Schemat 15. Formy monitoringu	70

Spis map

Mapa 1. Położenie Gminy Wielka Nieszawka na tle powiatu toruńskiego.....	18
Mapa 2. Podział administracyjny Gminy Wielka Nieszawka na sołectwa	24
Mapa 3. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Wielka Nieszawka	31
Mapa 4. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Wielka Nieszawka	34

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Centrum Sportu i Rekreacji „Olender”	39
Zdjęcie 2. Olęderski Park Etnograficzny.....	40
Zdjęcie 3. Informacje o konsultacjach społecznych diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	58
Zdjęcie 4. Informacja w prasie „Nowości” na temat konsultacji społecznych dotyczących opracowania programu rewitalizacji.....	59
Zdjęcie 5. Konsultacje społeczne – spotkania.....	59